

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

เอกสารประกอบการพิจารณา

ร่าง

พระราชบัญญัติ

การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาต

ของทางราชการ

พ.ศ. ....

(คณะรักษาความสงบแห่งชาติ เป็นผู้เสนอ)

บรรจระบุียบวาระการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๔/๒๕๕๗

วันพฤหัสบดีที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๗

อ.พ. ๘/๒๕๕๗

จัดทำโดย

สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

www.senate.go.th

บทสรุปสำหรับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ร่างพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ....
(คณะรักษาความสงบแห่งชาติ เป็นผู้เสนอ)

ร่างพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. .... เสนอโดย คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่มี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นหัวหน้า คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ต่อประธาน สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๗ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณา ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ โดยมีหลักการและเหตุผล ประกอบร่างพระราชบัญญัตินี้ ดังนี้

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ

เหตุผล

โดยที่ปัจจุบันมีกฎหมายว่าด้วยการอนุญาตจำนวนมาก การประกอบกิจการของประชาชน จะต้องขออนุญาตจากส่วนราชการหลายแห่ง อีกทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการอนุญาตบางฉบับ ไม่ได้กำหนดระยะเวลา เอกสารและหลักฐานที่จำเป็น รวมถึงขั้นตอนในการพิจารณาไว้ ทำให้เป็นอุปสรรคต่อประชาชนในการยื่นคำขออนุญาต ดำเนินการต่าง ๆ ดังนั้น เพื่อให้มีกฎหมายกลางที่จะกำหนดขั้นตอนและระยะเวลาในการพิจารณาอนุญาต และมีการจัดตั้งศูนย์บริการร่วมเพื่อรับคำร้องและศูนย์รับคำขออนุญาต จุดเดียว เพื่อให้ข้อมูลที่ชัดเจนเกี่ยวกับการขออนุญาตซึ่งจะเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่างพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. .... มีทั้งหมด ๑๘ มาตรา มีสาระสำคัญ สรุปได้ดังนี้

๑. ชื่อร่างพระราชบัญญัติ

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ....” (ร่างมาตรา ๑)

๒. คำปรารภ

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ

๓. วันใช้บังคับกฎหมาย

พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป เว้นแต่มาตรา ๑๗ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป (ร่างมาตรา ๒)

๔. บทกฎหมายทั่วไป

พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับกับบรรดาการอนุญาต การจดทะเบียน หรือการแจ้งที่มีกฎหมายหรือกฎกำหนดให้ต้องขออนุญาต จดทะเบียน หรือแจ้ง ก่อนจะดำเนินการใด

บทบัญญัติของกฎหมายหรือกฎใดที่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน (ร่างมาตรา ๓)

๕. บทนิยาม

ในพระราชบัญญัตินี้

“**เจ้าหน้าที่**” หมายความว่า เจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง*

“**อนุญาต**” หมายความว่า การที่เจ้าหน้าที่ยินยอมให้บุคคลใดกระทำการใดที่มีกฎหมายกำหนดให้ต้องได้รับความยินยอมก่อนกระทำการนั้น และให้หมายความรวมถึงการออกใบอนุญาต การอนุมัติ การจดทะเบียน การขึ้นทะเบียน การรับแจ้ง การให้ประทานบัตร และการให้อาชญาบัตรด้วย

“**ผู้อนุญาต**” หมายความว่า ผู้ซึ่งกฎหมายกำหนดให้อำนาจในการอนุญาต

“**พนักงานเจ้าหน้าที่**” หมายความว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการอนุญาต

“**กฎหมายว่าด้วยการอนุญาต**” หมายความว่า บรรดากฎหมายที่มีบทบัญญัติกำหนดให้กระทำการใดหรือการประกอบกิจการใดจะต้องได้รับอนุญาตก่อนจึงจะดำเนินการได้

“**คำขอ**” หมายความว่า คำขออนุญาต (ร่างมาตรา ๔)

๖. มาตรการรักษาการ

ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๑๘)

* พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๕ บัญญัติว่า

“มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้

๑.ล๑ ๑.ล๑

“**เจ้าหน้าที่**” หมายความว่า บุคคล คณะบุคคล หรือนิติบุคคล ซึ่งใช้อำนาจหรือได้รับมอบให้ใช้อำนาจทางปกครองของรัฐในการดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งขึ้นในระบบราชการ รัฐวิสาหกิจหรือกิจการอื่นของรัฐหรือไม่ก็ตาม

๑.ล๑ ๑.ล๑”

๗. เนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติ

๗.๑ กำหนดกรณียกเว้นไม่ให้นำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้มาใช้บังคับแก่

(๑) รัฐสภาและคณะรัฐมนตรี

(๒) การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลและการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการพิจารณาคดี การบังคับคดี และการวางทรัพย์

(๓) การดำเนินงานตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

(๔) การอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยทรัพยากรธรรมชาติ

การยกเว้นไม่ให้นำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้มาใช้บังคับแก่การดำเนินกิจการใดหรือกับหน่วยงานใดนอกจากที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา (ร่างมาตรา ๕)

๗.๒ กำหนดระยะเวลาในการพิจารณา ทบทวนความจำเป็นในการใช้กฎหมายที่ให้อำนาจในการอนุญาตทุกห้าปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๖)

๗.๓ กำหนดให้ผู้อนุญาตต้องจัดทำคู่มือการขออนุญาตสำหรับประชาชน โดยจะกำหนดให้ผู้นับคำขออนุญาตยื่นคำขอผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ แทนการมายื่นคำขอด้วยตนเองก็ได้ และกำหนดให้ส่วนราชการจัดให้มีศูนย์บริการร่วมเพื่อรับคำขอ และชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับการอนุญาตต่าง ๆ ตามกฎหมายว่าด้วยการอนุญาตไว้ ณ ที่เดียวกันตามแนวทางที่คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการกำหนด (ร่างมาตรา ๗)

๗.๔ กำหนดหน้าที่ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ในการรับคำขอจะต้องตรวจสอบคำขอและรายการเอกสารหรือหลักฐานที่ยื่น

พร้อมคำขอให้ถูกต้องครบถ้วน และหากเห็นว่าคำขอไม่ถูกต้องหรือยังขาดเอกสารหรือหลักฐานใด ให้แจ้งให้ผู้ยื่นคำขอดำเนินการแก้ไขหรือยื่นเอกสารหรือหลักฐานเพิ่มเติมให้ครบถ้วน และกำหนดผลในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอได้จัดทำคำขอถูกต้อง หรือได้ดำเนินการตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่แนะนำหรือตามที่ปรากฏในบันทึกแล้ว (ร่างมาตรา ๘)

๗.๕ กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่คืนคำขอให้แก่ผู้ยื่นคำขอในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอไม่แก้ไขเพิ่มเติมคำขอหรือไม่ส่งเอกสารหรือหลักฐานเพิ่มเติมตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งให้ทราบหรือตามที่ปรากฏในบันทึกที่จัดทำ ทั้งนี้ ผู้ยื่นคำขอจะอุทธรณ์คำสั่งคืนคำขอ ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง หรือจะยื่นคำขอใหม่ก็ได้ ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด (ร่างมาตรา ๙)

๗.๖ กำหนดให้ผู้อนุญาตต้องพิจารณา คำขออนุญาตให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาที่ระบุไว้ในคู่มือสำหรับประชาชน และแจ้งผลการพิจารณาต่อผู้ยื่นคำขออนุญาต รวมถึงผลกรณีที่ผู้อนุญาตไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด (ร่างมาตรา ๑๐)

๗.๗ กำหนดเกี่ยวกับกรณีที่มีกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับใดออกใช้บังคับและมีผลให้ต้องเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข หรือรายละเอียดอื่นใดที่ปรากฏในคู่มือสำหรับประชาชน (ร่างมาตรา ๑๑)

๗.๘ กำหนดให้คณะรัฐมนตรีมีอำนาจที่จะกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตสามารถชำระค่าธรรมเนียมการต่ออายุใบอนุญาตแทนการยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตก็ได้ ในกรณีที่กฎหมายกำหนดอายุใบอนุญาตไว้ และกิจการหรือการดำเนินการที่ได้รับใบอนุญาตนั้น

มีลักษณะเป็นกิจการหรือการดำเนินการที่เห็นได้ว่าผู้ได้รับใบอนุญาตจะประกอบกิจการหรือดำเนินการนั้นต่อเนื่องกัน ทั้งนี้ โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา (ร่างมาตรา ๑๒)

๗.๙ กำหนดให้ต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางการตรวจสอบการประกอบกิจการหรือการดำเนินกิจการของผู้ได้รับอนุญาต (ร่างมาตรา ๑๓)

๗.๑๐ กำหนดให้คณะรัฐมนตรีมีอำนาจในการจัดตั้งศูนย์รับคำขออนุญาตขึ้นได้ เพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ทั้งนี้ โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการรับคำขอ ตามกฎหมายว่าด้วยการอนุญาตขึ้น โดยมีฐานะเป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ร่างมาตรา ๑๔)

๗.๑๑ กำหนดเกี่ยวกับการดำเนินการ และผลเมื่อมีการจัดตั้งศูนย์รับคำขออนุญาต (ร่างมาตรา ๑๕)

๗.๑๒ กำหนดหน้าที่ของศูนย์รับคำขออนุญาต (ร่างมาตรา ๑๖)

๗.๑๓ กำหนดให้ผู้อนุญาตจะต้องจัดทำคู่มือสำหรับประชาชนให้เสร็จสิ้นภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา (ร่างมาตรา ๑๗)

ข้อดีและข้อสังเกตของร่างพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ....

ข้อดี

๑. ระบบการควบคุมการประกอบกิจการหรือการดำเนินการต่างๆ ของประชาชน ภายใต้กฎหมายปัจจุบันนั้น ต้องดำเนินการผ่าน

การอนุญาต การออกใบอนุญาต การอนุมัติ การจดทะเบียน การขึ้นทะเบียน และการรับแจ้ง โดยที่กฎหมายหลายฉบับมิได้กำหนดระยะเวลา และขั้นตอนการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ไว้ อย่างชัดเจน ดังนั้น คู่มือสำหรับประชาชน ตามมาตรา ๗ แห่งร่างพระราชบัญญัติฯ จึงเป็น กลไกสำคัญที่จะให้ข้อมูลแก่ประชาชนเกี่ยวกับ ระยะเวลาและขั้นตอนการดำเนินการ ซึ่งจะ ช่วยลดต้นทุนในการจัดเตรียมเอกสารและ หลักฐานของประชาชน

๒. มาตรา ๑๐ วรรคสาม แห่งร่าง พระราชบัญญัติฯ ยังได้พยายามเพิ่มประสิทธิภาพ ในการพิจารณาอนุญาตของหน่วยงานต่าง ๆ โดยกำหนดให้คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) รายงานต่อคณะรัฐมนตรี พร้อมทั้ง เสนอแนะการพัฒนาหรือปรับปรุงหน่วยงาน หรือระบบการปฏิบัติราชการ ในกรณีที่ ก.พ.ร. เห็นว่า ความล่าช้าในการดำเนินการพิจารณา อนุญาตเกินสมควรแก่เหตุหรือเกิดจากการขาด ประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการของหน่วยงาน ของผู้อนุญาต

๓. ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้เพิ่ม ความโปร่งใสในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ โดยเฉพาะการกำหนดให้มีการจัดทำคู่มือสำหรับ ประชาชนตามมาตรา ๗ แห่งร่างพระราชบัญญัติฯ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในขั้นตอนและระยะเวลา การดำเนินการของเจ้าหน้าที่ซึ่งจะเป็นประโยชน์ ในการจำกัดการใช้ดุลพินิจของพนักงานเจ้าหน้าที่

๔. เพิ่มความรับผิดชอบของพนักงานเจ้าหน้าที่ ต่อหน่วยงานผู้อนุญาต โดยมาตรา ๘ วรรคสาม แห่งร่างพระราชบัญญัติฯ กำหนดให้พนักงาน เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบทางวินัยหรือต้องถูก ดำเนินคดี หากพนักงานเจ้าหน้าที่นั้นตรวจสอบ คำขอและรายการเอกสารหรือหลักฐาน

โดยประมาทเลินเล่อหรือโดยทุจริตเป็นเหตุให้ คำขอไม่สมบูรณ์หรือเอกสารหรือหลักฐาน ไม่ครบถ้วน

ข้อสังเกต

๑. เนื่องจากมาตรา ๗ วรรคสาม แห่งร่างพระราชบัญญัติฯ ได้ให้อำนาจ แก่ ก.พ.ร. ในการตรวจสอบขั้นตอนและ ระยะเวลาในการพิจารณาอนุญาตในคู่มือ สำหรับประชาชน ดังนั้น เพื่อเป็นการลดต้นทุน ในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ (ก.พ.ร.) จึงควรดำเนินการประเมินต้นทุนที่ใช้ ในการพิจารณาอนุญาตต่าง ๆ ภายใต้มาตรฐาน เดียวกัน โดยประเมินต้นทุนของการพิจารณา อนุญาตแต่ละแบบจากต้นทุนที่ประชาชนต้อง รับภาระ ทั้งต้นทุนที่เป็นตัวเงินและเวลา รวมถึง ความถี่หรือปริมาณการขออนุญาตนั้น ๆ และ เปิดเผยข้อมูลต้นทุนดังกล่าว ให้ประชาชน โดยทั่วไปรับทราบ

๒. มาตรา ๖ แห่งร่างพระราชบัญญัติฯ กำหนดให้ผู้อนุญาตแต่ละหน่วยงาน เป็นผู้พิจารณาปรับปรุงกฎหมายเพื่อยกเลิก การอนุญาตหรือจัดให้มีมาตรการอื่นแทน การอนุญาต อย่างไรก็ตาม การกำหนดให้ เป็นหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานพิจารณาปรับปรุง กฎหมาย อาจทำให้มองไม่เห็นภาพรวมของ การพิจารณาอนุญาต โดยเฉพาะความซับซ้อน ในการพิจารณาอนุญาตของหน่วยงานต่าง ๆ และไม่สามารถลดจำนวนการออกใบอนุญาต ที่เกินความจำเป็นได้ ดังนั้น จึงควรปรับเปลี่ยน โดยกำหนดให้ ก.พ.ร. ซึ่งมีหน้าที่ในการ ตรวจสอบขั้นตอนและระยะเวลาในการ พิจารณาอนุญาตของหน่วยงานต่าง ๆ เป็นผู้พิจารณาปรับปรุงกฎหมาย โดยรับฟัง

ความเห็นจากหน่วยงานผู้อนุญาตและผู้มีส่วนได้เสีย
เพื่อประกอบการพิจารณา

๓. ศูนย์รับคำขออนุญาตจะช่วยลด
ต้นทุนจากปัญหาการขออนุญาตดำเนินการต่าง ๆ
ของประชาชนที่ต้องติดต่อกับหน่วยงานหลาย
แห่ง ซึ่งจะมีลักษณะคล้ายกับศูนย์บริการ
ออกใบอนุญาต ณ จุดเดียว อย่างไรก็ตาม
มาตรา ๑๔ แห่งร่างพระราชบัญญัติฯ ระบุไว้
แต่เพียงให้คณะกรรมการสามารถออกพระราชกฤษฎีกา
เพื่อจัดตั้งศูนย์รับคำขออนุญาตได้ แต่ไม่ได้กำหนด
บังคับให้คณะกรรมการ “ต้อง” ออกพระราชกฤษฎีกา
เพื่อจัดตั้งศูนย์รับคำขออนุญาต จึงควรกำหนด
ให้ชัดเจนว่าต้องมีการจัดตั้งศูนย์รับคำขออนุญาต
ดังกล่าว รวมถึงกำหนดระยะเวลาในการจัดตั้ง
ศูนย์รับคำขออนุญาตที่ชัดเจนด้วย

๔. มาตรา ๑๔ วรรคสอง ของร่าง
พระราชบัญญัติฯ นี้ ได้กำหนดให้ศูนย์รับคำขอ
อนุญาตมีฐานะเป็นส่วนราชการตามมาตรา ๑๘
วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหาร
ราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม
โดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ
แผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งการอ้างอิง
บทกฎหมายดังกล่าวมีความคลาดเคลื่อน

ดังนั้น จึงเห็นควรแก้ไขเป็นดังนี้
“ให้ศูนย์รับคำขออนุญาตตามวรรคหนึ่งมีฐานะ
เป็นส่วนราชการตามมาตรา ๑๘ วรรคสี่
แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน
พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ
ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕)
พ.ศ. ๒๕๔๕ ...”

คำนำ

เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. .... เสนอโดย คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่มี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๗ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗

เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในราชการของวงงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดยมุ่งเน้นสารประโยชน์ในเชิงอ้างอิงเบื้องต้นเพื่อประกอบการพิจารณาของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำนักกฎหมาย
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
สิงหาคม ๒๕๕๗

เอกสารประกอบการพิจารณา

จัดทำโดย

นายณัฐ ผาสุข ที่ปรึกษาด้านกฎหมาย
นางสาวสุภาวดีจิตต์ ไตรเทพพิสัย ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย
นางสาวสุพัตรา วรณศิริกุล ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานกฎหมาย ๑
นายอมร สุวรรณโรจน์ นิติกรปฏิบัติการ
นางพัชรา พุกเศรษฐี วิทยากรปฏิบัติการ
นางพวงผกา วรศิลป์ เจ้าพนักงานธุรการอาวุโส
นางสาวอมรรัตน์ สงเคราะห์ธรรม เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน
นางสาวอลงกรณ์ ดันเบ็ด เจ้าพนักงานบันทึกข้อมูลชำนาญงาน
กลุ่มงานกฎหมาย ๑ สำนักกฎหมาย โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๘๘

ผลิตโดย

กลุ่มงานการพิมพ์ สำนักการพิมพ์ โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๗๔๑ - ๔๒
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ท่านสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และผู้สนใจที่มีความประสงค์หรือต้องการที่จะศึกษาเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเป็นการล่วงหน้าก่อนวันประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ สามารถสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ได้จากเว็บไซต์สภานิติบัญญัติแห่งชาติ www.senate.go.th

หรือขอรับเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติได้ที่ศูนย์บริการข้อมูลกฎหมาย วุฒิสภา ชั้น ๑ อาคารรัฐสภา ๒ หมายเลขโทรศัพท์ ๐๒ ๒๔๔ ๑๕๖๕ และ ๐๒ ๒๔๔ ๑๗๒๖

สารบัญ

หน้า

บทสรุปสำหรับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ..... ก

ส่วนที่ ๑ ความเป็นมา สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวก ในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ....

- ความเป็นมาของร่างพระราชบัญญัติ
การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ....
(คณะรักษาความสงบแห่งชาติ เป็นผู้เสนอ) ๑
- สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ
การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ....
(คณะรักษาความสงบแห่งชาติ เป็นผู้เสนอ) ๓

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวก ในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ....

- คำชี้แจงความจำเป็นในการตรากฎหมาย
เรื่องเสร็จที่ ๔๗๘/๒๕๕๗ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ร่างพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวก
ในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. .... - ๑ -
- ข้อดีและข้อสังเกตของร่างพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวก
ในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. .... - ๕ -
- บทวิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวก
ในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. .... - ๗ -

ส่วนที่ ๓ ภาคผนวก

- : หนังสือสำนักนายกรัฐมนตรี
ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๓/๑๔๐๘๙ ลงวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๗
เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จำนวน ๑๐ ฉบับ
กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ..... (๑)
- : ร่างพระราชบัญญัติ
การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ....
(คณะรักษาความสงบแห่งชาติ เป็นผู้เสนอ) ..... (๓)
- : บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ
การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. .... (๑๐)

ส่วนที่ ๑

ความเป็นมา สาระสำคัญ
ร่างพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวก
ในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ
พ.ศ. ....

ความเป็นมา
ของร่างพระราชบัญญัติ
การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ....
(คณะกรรมการความสงบแห่งชาติ เป็นผู้เสนอ)

ร่างพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. .... เสนอโดย คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่มี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นหัวหน้า คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๗ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ โดยร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว มีหลักการและเหตุผลในการเสนอ ดังนี้

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ

เหตุผล

โดยที่ปัจจุบันมีกฎหมายว่าด้วยการอนุญาตจำนวนมาก การประกอบกิจการของประชาชนจะต้องขออนุญาตจากส่วนราชการหลายแห่ง อีกทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการอนุญาตบางฉบับไม่ได้กำหนดระยะเวลา เอกสารและหลักฐานที่จำเป็น รวมถึงขั้นตอนในการพิจารณาไว้ ทำให้เป็นอุปสรรคต่อประชาชนในการยื่นคำขออนุญาตดำเนินการต่าง ๆ ดังนั้น เพื่อให้มีกฎหมายกลางที่จะกำหนดขั้นตอนและระยะเวลาในการพิจารณาอนุญาต และมีการจัดตั้งศูนย์บริการร่วมเพื่อรับคำร้องและศูนย์รับคำขออนุญาต ณ จุดเดียว เพื่อให้ข้อมูลที่ชัดเจนเกี่ยวกับการขออนุญาต ซึ่งจะเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติ
การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ....
(คณะรักษาความสงบแห่งชาติ เป็นผู้เสนอ)

๑. หลักการและเหตุผล

๑.๑ หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ

๑.๒ เหตุผล

โดยที่ปัจจุบันมีกฎหมายว่าด้วยการอนุญาตจำนวนมาก การประกอบกิจการของประชาชนจะต้องขออนุญาตจากส่วนราชการหลายแห่ง อีกทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการอนุญาตบางฉบับไม่ได้กำหนดระยะเวลา เอกสารและหลักฐานที่จำเป็น รวมถึงขั้นตอนในการพิจารณาไว้ ทำให้เป็นอุปสรรคต่อประชาชนในการยื่นคำขออนุญาตดำเนินการต่าง ๆ ดังนั้น เพื่อให้มีกฎหมายกลางที่จะกำหนดขั้นตอนและระยะเวลาในการพิจารณาอนุญาต และมีการจัดตั้งศูนย์บริการร่วมเพื่อรับคำร้องและศูนย์รับคำขออนุญาต ณ จุดเดียว เพื่อให้ข้อมูลที่ชัดเจนเกี่ยวกับการขออนุญาต ซึ่งจะเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. ชื่อร่างพระราชบัญญัติ (ร่างมาตรา ๑)

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ....”

๓. คำปรารภ

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ

๔. วันใช้บังคับกฎหมาย (ร่างมาตรา ๒)

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป เว้นแต่มาตรา ๑๗ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

๕. บทกฎหมายทั่วไป (ร่างมาตรา ๓)

มาตรา ๓ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับกับบรรดาการอนุญาต การจดทะเบียน หรือการแจ้ง ที่มีกฎหมายหรือกฎกำหนดให้ต้องขออนุญาต จดทะเบียน หรือแจ้ง ก่อนจะดำเนินการใด บทบัญญัติของกฎหมายหรือกฎใดที่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

๖. บทนิยาม (ร่างมาตรา ๔)

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า เจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

“อนุญาต” หมายความว่า การที่เจ้าหน้าที่ยินยอมให้บุคคลใดกระทำการใด ที่มีกฎหมายกำหนดให้ต้องได้รับความยินยอมก่อนกระทำการนั้น และให้หมายความรวมถึง การออกใบอนุญาต การอนุมัติ การจดทะเบียน การขึ้นทะเบียน การรับแจ้ง การให้ประทานบัตร และการให้อาชญาบัตรด้วย

“ผู้อนุญาต” หมายความว่า ผู้ซึ่งกฎหมายกำหนดให้มีอำนาจในการอนุญาต

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการอนุญาต

“กฎหมายว่าด้วยการอนุญาต” หมายความว่า บรรดากฎหมายที่มีบทบัญญัติกำหนดให้การดำเนินการใดหรือการประกอบกิจการใดจะต้องได้รับอนุญาตก่อนจึงจะดำเนินการได้

“คำขอ” หมายความว่า คำขออนุญาต

๗. มาตรารักษาการ (ร่างมาตรา ๑๘)

มาตรา ๑๘ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

๘. เนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติ

๘.๑ กำหนดกรณียกเว้นไม่ให้นำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้มาใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๕)

มาตรา ๕ พระราชบัญญัตินี้มิให้ใช้บังคับแก่

(๑) รัฐสภาและคณะรัฐมนตรี

(๒) การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลและการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ ในกระบวนการพิจารณาคดี การบังคับคดี และการวางทรัพย์

(๓) การดำเนินงานตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

(๔) การอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยทรัพยากรธรรมชาติ

การยกเว้นไม่ให้นำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้มาใช้บังคับแก่การดำเนินกิจการใด หรือกับหน่วยงานใดนอกจากที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

๘.๒ กำหนดระยะเวลาในการพิจารณาทบทวนความจำเป็นในการใช้กฎหมาย
 ที่ให้อำนาจในการอนุญาตทุกห้าปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๖)

มาตรา ๖ ทุกห้าปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ผู้อนุญาตพิจารณา
 กฎหมายที่ให้อำนาจในการอนุญาตว่าสมควรปรับปรุงกฎหมายนั้นเพื่อยกเลิกการอนุญาต
 หรือจัดให้มีมาตรการอื่นแทนการอนุญาตหรือไม่

ให้ผู้อนุญาตเสนอผลการพิจารณาตามวรรคหนึ่งต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา
 ยกเลิกการอนุญาตหรือจัดให้มีมาตรการอื่นแทนการอนุญาต ในการนี้ให้คณะรัฐมนตรีรับฟัง
 ความคิดเห็นของคณะกรรมการพัฒนากฎหมายตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา
 ประกอบการพิจารณาด้วย

๘.๓ กำหนดให้ผู้อนุญาตต้องจัดทำคู่มือการขออนุญาตสำหรับประชาชน โดยจะ
 กำหนดให้ผู้ยื่นคำขออนุญาตยื่นคำขอผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์แทนการมายื่นคำขอด้วยตนเองก็ได้
 และกำหนดให้ส่วนราชการจัดให้มีศูนย์บริการร่วมเพื่อรับคำขอและชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับ
 การอนุญาตต่าง ๆ ตามกฎหมายว่าด้วยการอนุญาตไว้ ณ ที่เดียวกันตามแนวทางที่คณะกรรมการ
 พัฒนาระบบราชการกำหนด (ร่างมาตรา ๗)

มาตรา ๗ ในกรณีที่มีกฎหมายกำหนดให้การกระทำใดจะต้องได้รับอนุญาต
 ผู้อนุญาตจะต้องจัดทำคู่มือสำหรับประชาชน ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย หลักเกณฑ์ วิธีการ
 และเงื่อนไข (ถ้ามี) ในการยื่นคำขออนุญาต ขั้นตอนและระยะเวลาในการพิจารณาอนุญาต
 และรายการเอกสารหรือหลักฐานที่ผู้ขออนุญาตจะต้องยื่นมาพร้อมกับคำขอ และจะกำหนด
 ให้ยื่นคำขอผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์แทนการมายื่นคำขอด้วยตนเองก็ได้

คู่มือสำหรับประชาชนตามวรรคหนึ่งให้ปิดประกาศไว้ ณ สถานที่ที่กำหนดให้
 ยื่นคำขอ และเผยแพร่ทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และเมื่อประชาชนประสงค์จะได้สำเนาคู่มือดังกล่าว
 ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จัดสำเนาให้ โดยจะคิดค่าใช้จ่ายตามควรแก่กรณีก็ได้ ในกรณีเช่นนั้น
 ให้ระบุค่าใช้จ่ายดังกล่าวไว้ในคู่มือสำหรับประชาชนด้วย

ให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการตรวจสอบขั้นตอน
 และระยะเวลาในการพิจารณาอนุญาตที่กำหนดตามวรรคหนึ่งว่าเป็นระยะเวลาที่เหมาะสม
 ตามหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหรือไม่ ในกรณีที่เห็นว่าขั้นตอนและระยะเวลา
 ที่กำหนดดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ให้เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาและสั่งการให้ผู้อนุญาต
 ดำเนินการแก้ไขให้เหมาะสมโดยเร็ว

เพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน ให้ส่วนราชการจัดให้มี
 ศูนย์บริการร่วมเพื่อรับคำขอและชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับการอนุญาตต่าง ๆ ตามกฎหมายว่าด้วย
 การอนุญาตไว้ ณ ที่เดียวกันตามแนวทางที่คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการกำหนด

๘.๔ กำหนดหน้าที่ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ในการรับคำขอจะต้องตรวจสอบคำขอและรายการเอกสารหรือหลักฐานที่ยื่นพร้อมคำขอให้ถูกต้องครบถ้วน และหากเห็นว่าคำขอไม่ถูกต้องหรือยังขาดเอกสารหรือหลักฐานใด ให้แจ้งให้ผู้ยื่นคำขอดำเนินการแก้ไขหรือยื่นเอกสารหรือหลักฐานเพิ่มเติมให้ครบถ้วน และกำหนดผลในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอได้จัดทำคำขอถูกต้องหรือได้ดำเนินการตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่แนะนำหรือตามที่ปรากฏในบันทึกแล้ว (ร่างมาตรา ๘)

มาตรา ๘ ให้เป็นหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ในการรับคำขอจะต้องตรวจสอบคำขอและรายการเอกสารหรือหลักฐานที่ยื่นพร้อมคำขอให้ถูกต้องครบถ้วน หากเห็นว่าคำขอไม่ถูกต้องหรือยังขาดเอกสารหรือหลักฐานใด ให้แจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบทันที ถ้าเป็นกรณีที่สามารแก้ไขหรือเพิ่มเติมได้ในขณะนั้น ให้แจ้งให้ผู้ยื่นคำขอดำเนินการแก้ไขหรือยื่นเอกสารหรือหลักฐานเพิ่มเติมให้ครบถ้วน ถ้าเป็นกรณีที่ไม้อาจดำเนินการได้ในขณะนั้น ให้บันทึกความบกพร่องและรายการเอกสารหรือหลักฐานที่จะต้องยื่นเพิ่มเติม พร้อมทั้งกำหนดระยะเวลาที่ผู้ยื่นคำขอจะต้องดำเนินการแก้ไขหรือยื่นเพิ่มเติมไว้ในบันทึกดังกล่าวด้วย และให้พนักงานเจ้าหน้าที่และผู้ยื่นคำขอลงนามไว้ในบันทึกนั้น

ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มอบสำเนาทันทีตามวรรคหนึ่งให้ผู้ยื่นคำขอไว้เป็นหลักฐาน ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอได้จัดทำคำขอถูกต้องและแนบเอกสารหรือหลักฐานครบถ้วนตามที่ระบุในคู่มือสำหรับประชาชนแล้ว หรือได้แก้ไขหรือยื่นเอกสารหรือหลักฐานเพิ่มเติมครบถ้วนตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่แนะนำหรือตามที่ปรากฏในบันทึกตามวรรคหนึ่งแล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่จะเรียกเอกสารหรือหลักฐานเพิ่มเติมอื่นได้อีกไม่ได้ และจะปฏิเสธการพิจารณาคำขอนั้นโดยอาศัยเหตุแห่งความไม่สมบูรณ์ของคำขอหรือความไม่ครบถ้วนของเอกสารหรือหลักฐานไม่ได้ เว้นแต่เป็นกรณีที่ความไม่สมบูรณ์หรือความไม่ครบถ้วนนั้นเกิดจากความประมาทเลินเล่อหรือทุจริตของพนักงานเจ้าหน้าที่ และเป็นผลให้ไม่อาจอนุญาตได้ ในกรณีนี้ให้ผู้อนุญาตสั่งการตามที่เห็นสมควร และให้ดำเนินการทางวินัยหรือดำเนินคดีกับพนักงานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องโดยไม่ชักช้า

๘.๕ กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่คืนคำขอให้แก่ผู้ยื่นคำขอในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอไม่แก้ไขเพิ่มเติมคำขอหรือไม่ส่งเอกสารหรือหลักฐานเพิ่มเติมตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งให้ทราบหรือตามที่ปรากฏในบันทึกที่จัดทำ ทั้งนี้ ผู้ยื่นคำขอจะอุทธรณ์คำสั่งคืนคำขอตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองหรือจะยื่นคำขอใหม่ก็ได้ ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด (ร่างมาตรา ๙)

มาตรา ๙ ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอไม่แก้ไขเพิ่มเติมคำขอหรือไม่ส่งเอกสารหรือหลักฐานเพิ่มเติมตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งให้ทราบหรือตามที่ปรากฏในบันทึกที่จัดทำตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่คืนคำขอให้แก่ผู้ยื่นคำขอพร้อมทั้งแจ้งเป็นหนังสือถึงเหตุแห่งการคืนคำขอให้ทราบด้วย

ผู้ยื่นคำขอจะอุทธรณ์คำสั่งคืนคำขอตามวรรคหนึ่ง ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองหรือจะยื่นคำขอใหม่ก็ได้ แต่ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้ต้องยื่นคำขอใดภายในระยะเวลาที่กำหนด ผู้ยื่นคำขอจะต้องยื่นคำขอนั้นใหม่ภายในระยะเวลาดังกล่าว

๘.๖ กำหนดให้ผู้อนุญาตต้องพิจารณาคำขออนุญาตให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาที่ระบุไว้ในคู่มือสำหรับประชาชน และแจ้งผลการพิจารณาต่อผู้ยื่นคำขออนุญาต รวมถึงผลกรณีที่ผู้อนุญาตไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด (ร่างมาตรา ๑๐)

มาตรา ๑๐ ผู้อนุญาตต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาที่ระบุไว้ในคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๗ และแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่พิจารณาแล้วเสร็จ

เมื่อครบกำหนดเวลาตามที่ระบุไว้ในคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๗ แล้ว หากผู้อนุญาตยังพิจารณาไม่แล้วเสร็จ ให้แจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ยื่นคำขอทราบถึงเหตุแห่งความล่าช้า ทุกเจ็ดวันจนกว่าจะพิจารณาแล้วเสร็จ พร้อมทั้งส่งสำเนาการแจ้งดังกล่าวให้คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการทราบทุกครั้ง

ในกรณีที่คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเห็นว่าความล่าช้านั้นเกินสมควรแก่เหตุ หรือเกิดจากการขาดประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการของหน่วยงานของผู้อนุญาต ให้คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการรายงานต่อคณะรัฐมนตรีพร้อมทั้งเสนอแนะให้มีการพัฒนาหรือปรับปรุงหน่วยงานหรือระบบการปฏิบัติราชการของหน่วยงานนั้น

ในกรณีไม่แจ้งตามวรรคหนึ่งหรือการพิจารณาไม่แล้วเสร็จตามวรรคสอง ให้ถือว่าผู้อนุญาตกระทำการหรือละเว้นกระทำการเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น เว้นแต่จะเป็นเพราะมีเหตุสุดวิสัย

๘.๗ กำหนดเกี่ยวกับกรณีที่มีกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับได้ออกใช้บังคับ และมีผลให้ต้องเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข หรือรายละเอียดอื่นใดที่ปรากฏในคู่มือสำหรับประชาชน (ร่างมาตรา ๑๑)

มาตรา ๑๑ ในกรณีที่มีกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับได้ออกใช้บังคับ และมีผลให้ต้องเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข หรือรายละเอียดอื่นใดที่ปรากฏในคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๗ การเปลี่ยนแปลงเช่นว่านั้น มิให้ใช้บังคับกับการยื่นคำขออนุญาตที่ได้ยื่นไว้แล้วโดยชอบก่อนวันที่กฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับดังกล่าวมีผลใช้บังคับ เว้นแต่กฎหมายนั้นจะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น แต่สำหรับในกรณีกฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับนั้น จะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นได้ก็แต่เฉพาะในกรณีที่การเปลี่ยนแปลงนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ยื่นคำขอ

๘.๘ กำหนดให้คณะรัฐมนตรีมีอำนาจที่จะกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตสามารถชำระค่าธรรมเนียมการต่ออายุใบอนุญาตแทนการยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตก็ได้ ในกรณีที่กฎหมายกำหนดอายุใบอนุญาตไว้ และกิจการหรือการดำเนินการที่ได้รับใบอนุญาตนั้นมีลักษณะเป็นกิจการหรือการดำเนินการที่เห็นได้ว่าผู้ได้รับใบอนุญาตจะประกอบกิจการหรือดำเนินการนั้นต่อเนื่องกัน ทั้งนี้ โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา (ร่างมาตรา ๑๒)

มาตรา ๑๒ ในกรณีที่กฎหมายกำหนดอายุใบอนุญาตไว้ และกิจการหรือการดำเนินการที่ได้รับใบอนุญาตนั้นมีลักษณะเป็นกิจการหรือการดำเนินการที่เห็นได้ว่าผู้ได้รับใบอนุญาตจะประกอบกิจการหรือดำเนินการนั้นต่อเนื่องกัน คณะรัฐมนตรีจะกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตชำระค่าธรรมเนียมการต่ออายุใบอนุญาตตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายนั้น ๆ แทนการยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตก็ได้ และเมื่อหน่วยงานซึ่งมีอำนาจออกใบอนุญาตได้รับค่าธรรมเนียมดังกล่าวแล้วให้ออกหลักฐานการต่ออายุใบอนุญาตให้แก่ผู้รับใบอนุญาตโดยเร็ว และให้ถือว่าผู้รับใบอนุญาตได้รับการต่ออายุใบอนุญาตตามกฎหมายนั้น ๆ แล้ว

การกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตชำระค่าธรรมเนียมต่ออายุใบอนุญาตแทนการยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตตามวรรคหนึ่งให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวให้ระบุชื่อพระราชบัญญัติ และประเภทของใบอนุญาตตามพระราชบัญญัติดังกล่าวที่ผู้รับใบอนุญาตอาจดำเนินการตามวรรคหนึ่งได้

ก่อนตราพระราชกฤษฎีกาตามวรรคสอง ให้คณะรัฐมนตรีส่งร่างพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวให้สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสามสิบวัน เมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้ว หากสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภามิได้มีมติทั้งทวง ให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงตราพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวต่อไป

ให้เป็นหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการที่จะหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการออกใบอนุญาต เพื่อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีในการดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง

๘.๙ กำหนดให้ต้องมีการกำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางการตรวจสอบการประกอบกิจการหรือการดำเนินกิจการของผู้ได้รับอนุญาต (ร่างมาตรา ๑๓)

มาตรา ๑๓ ให้เป็นหน้าที่ของผู้อนุญาตที่จะต้องกำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางการตรวจสอบการประกอบกิจการหรือการดำเนินกิจการของผู้ได้รับอนุญาตให้เป็นไปตามที่กฎหมายว่าด้วยการอนุญาตกำหนด และให้เป็นหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่และผู้อนุญาตที่จะต้องตรวจสอบตามหลักเกณฑ์และแนวทางดังกล่าว

เมื่อมีผู้ได้รับความเดือดร้อนรำคาญ หรือเสียหายจากการประกอบกิจการหรือการดำเนินกิจการของผู้ได้รับอนุญาต ไม่ว่าความจะปรากฏต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เอง หรือมีผู้ร้องเรียน ให้เป็นหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่จะดำเนินการตรวจสอบและสั่งการตามอำนาจหน้าที่โดยเร็ว

๘.๑๐ กำหนดให้คณะรัฐมนตรีมีอำนาจในการจัดตั้งศูนย์รับคำขออนุญาตขึ้นได้ เพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ทั้งนี้ โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการรับคำขอตามกฎหมายว่าด้วยการอนุญาตขึ้น โดยมีฐานะเป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ร่างมาตรา ๑๔)

มาตรา ๑๔ เพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน คณะรัฐมนตรี จะมิมติให้จัดตั้งศูนย์รับคำขออนุญาต เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการรับคำขอตามกฎหมายว่าด้วยการอนุญาตขึ้นก็ได้

ให้ศูนย์รับคำขออนุญาตตามวรรคหนึ่งมีฐานะเป็นส่วนราชการตามมาตรา ๑๘ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ โดยอยู่ในสังกัด สำนักนายกรัฐมนตรี และจะให้มีสาขาของศูนย์ประจำกระทรวงหรือประจำจังหวัดด้วยก็ได้ การจัดตั้งศูนย์รับคำขออนุญาตตามวรรคหนึ่งให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวให้กำหนดรายชื่อกฎหมายว่าด้วยการอนุญาตที่จะให้อยู่ภายใต้ การดำเนินการของศูนย์รับคำขออนุญาต

ในการดำเนินการเกี่ยวกับการรับคำขออนุญาต จะกำหนดในพระราชกฤษฎีกา ให้ผู้ยื่นคำขอ ยื่นคำขอผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ก็ได้

๘.๑๑ กำหนดเกี่ยวกับการดำเนินการและผลเมื่อมีการจัดตั้งศูนย์รับคำขออนุญาต (ร่างมาตรา ๑๕)

มาตรา ๑๕ เมื่อมีการจัดตั้งศูนย์รับคำขออนุญาตตามมาตรา ๑๔ แล้ว ให้ดำเนินการและมีผลดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่มีกฎหมายว่าด้วยการอนุญาตหรือกฎที่ออกตามกฎหมายดังกล่าว กำหนดให้ต้องยื่นคำขอ หรือส่งเอกสารหรือหลักฐาน หรือค่าธรรมเนียมใด ณ สถานที่ใด ถ้าได้มีการ ยื่นคำขอ หรือส่งเอกสารหรือหลักฐาน หรือค่าธรรมเนียม ณ ศูนย์รับคำขออนุญาตแล้ว ให้ถือว่า ได้มีการยื่นคำขอ หรือส่งเอกสารหรือหลักฐาน หรือค่าธรรมเนียมโดยชอบตามกฎหมายว่าด้วยการ อนุญาตนั้นแล้ว

(๒) บรรดาเงินค่าธรรมเนียมหรือเงินอื่นใดที่ศูนย์รับคำขออนุญาตได้รับไว้ตาม (๑) ให้ศูนย์รับคำขออนุญาตนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดินในนามของหน่วยงานของผู้อนุญาต หรือส่งให้ องค์การปกครองท้องถิ่น แล้วแต่กรณี และแจ้งให้หน่วยงานของผู้อนุญาตทราบ

(๓) ในกรณีที่หน่วยงานของผู้อนุญาตมีสิทธิหักค่าใช้จ่ายจากเงินที่จะต้องนำส่งคลัง ให้ศูนย์รับคำขออนุญาตหักเงินดังกล่าวแทนและส่งมอบเงินที่หักไว้คืนให้แก่หน่วยงานของผู้อนุญาต โดยให้ศูนย์รับคำขออนุญาตมีสิทธิหักค่าใช้จ่ายของศูนย์รับคำขออนุญาตตามอัตราที่จะได้ตกลงกับ หน่วยงานของผู้อนุญาต

(๔) ระยะเวลาตามมาตรา ๑๐ ให้นับแต่วันที่ศูนย์รับคำขออนุญาตส่งเรื่องให้ ผู้อนุญาต โดยศูนย์รับคำขออนุญาตจะต้องส่งเรื่องให้ผู้อนุญาตไม่ช้ากว่าสามวันทำการ และให้นำมาตรา ๑๐ วรรคสี่มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ร่างพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ....

(คณะรักษาความสงบแห่งชาติ เป็นผู้เสนอ)

.....

(๕) ให้เป็นหน้าที่ของผู้อนุญาตที่จะต้องส่งคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๗ ที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบันให้ศูนย์รับคำขออนุญาตตามจำนวนที่จำเป็น และดำเนินการให้มีการฝึกอบรมหรือชี้แจงแก่เจ้าหน้าที่ของศูนย์รับคำขออนุญาต เพื่อให้เกิดความชำนาญในการปฏิบัติหน้าที่ด้วย

(๖) ให้เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของศูนย์รับคำขออนุญาตที่จะต้องดำเนินการตามมาตรา ๘ และต้องรับผิดชอบในฐานะเช่นเดียวกับพนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๘

๘.๑๒ กำหนดหน้าที่ของศูนย์รับคำขออนุญาต (ร่างมาตรา ๑๖)

มาตรา ๑๖ ให้ศูนย์รับคำขออนุญาตมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) รับคำขออนุญาตและค่าธรรมเนียม รวมตลอดทั้งค่าธรรมเนียม ตามกฎหมายว่าด้วยการอนุญาต

(๒) ให้ข้อมูล ชี้แจง และแนะนำผู้ยื่นคำขอหรือประชาชนให้ทราบถึงหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในการขออนุญาต รวมตลอดทั้งความจำเป็นในการยื่นคำขออื่นใดที่จำเป็นต้องดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการอนุญาตทั้งปวง ในการประกอบกิจการหรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด

(๓) ส่งคำขอ หรือคำอุทธรณ์ ที่ได้รับจากผู้ยื่นคำขอหรือผู้ยื่นคำอุทธรณ์พร้อมทั้งเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และคอยติดตามเร่งรัดหน่วยงานดังกล่าว เพื่อดำเนินการให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนดตามพระราชบัญญัตินี้ และคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๗ หรือตามกฎหมายที่ให้สิทธิในการอุทธรณ์

(๔) ในกรณี que เห็นว่าหลักเกณฑ์หรือวิธีการในการยื่นคำขอ มีรายละเอียดหรือกำหนดให้ต้องส่งเอกสารที่ไม่จำเป็น หรือเป็นการเกินสมควรแก่ประชาชน ให้เสนอแนะต่อคณะกรรมการเพื่อสั่งการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

(๕) รวบรวมปัญหาและอุปสรรคจากการอนุญาตและการดำเนินการของศูนย์รับคำขออนุญาต เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเพื่อรายงานต่อคณะกรรมการพิจารณาสั่งการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมต่อไป

(๖) เสนอแนะในการพัฒนาหรือปรับปรุงกระบวนการ ขั้นตอน ระยะเวลา เกี่ยวกับการอนุญาตต่าง ๆ รวมถึงข้อเสนอในการออกกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือกำหนดหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการอนุญาตเพื่อให้ประชาชนได้รับความสะดวกมากขึ้น

๘.๑๓ กำหนดให้ผู้อนุญาตจะต้องจัดทำคู่มือสำหรับประชาชนให้เสร็จสิ้นภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา (ร่างมาตรา ๑๗)

มาตรา ๑๗ ให้ผู้อนุญาตจัดทำคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๗ ให้เสร็จสิ้นภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ส่วนที่ ๒

ข้อมูลประกอบการพิจารณา
ร่างพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาต
ของทางราชการ พ.ศ. ....

คำชี้แจงความจำเป็นในการตรากฎหมาย*

๑. ชื่อร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

๒. ส่วนราชการหรือหน่วยงานผู้เสนอ

คณะกรรมการพัฒนากฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๓. ความจำเป็นมา

โดยที่ปัจจุบันกฎหมายที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการอนุญาตนั้นมีจำนวนมาก และหลายฉบับไม่ได้บัญญัติระยะเวลาและขั้นตอนในการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ไว้ อีกทั้งในการขอ อนุญาตดำเนินการต่าง ๆ ของประชาชนจะต้องติดต่อกับหน่วยราชการหลายแห่ง อันเป็นการสร้าง ภาระกับประชาชนเกินสมควรและเป็นอุปสรรคต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการประกอบธุรกิจของ ประเทศและการแข่งขันกับประเทศต่าง ๆ ในอาเซียน ดังนั้น เห็นควรเสนอร่างพระราชบัญญัติการ อำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติวิธี ปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... เพื่อกำหนดขั้นตอนและระยะเวลาในการพิจารณา อนุญาตให้ชัดเจนและสอดคล้องกับหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

๔. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของภารกิจ

๔.๑ วัตถุประสงค์และเป้าหมายของภารกิจ

ร่างพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาต ของทางราชการ พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ๒๕๓๙ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างกลไกของระบบการพิจารณาอนุญาตของส่วนราชการให้เกิด ประสิทธิภาพและมีความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐโดยมุ่งให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนมากที่สุด

๔.๒ ความจำเป็นที่ต้องทำภารกิจ

โดยที่การบริหารราชการควรเป็นไปเพื่อประโยชน์ของประชาชน ส่วนราชการ จึงมีความจำเป็นต้องปรับปรุงภารกิจให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชน รวมทั้ง สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจของสังคมในปัจจุบันด้วย

* คณะกรรมการพัฒนากฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๔.๓ ปัญหาหรือข้อบกพร่องที่ต้องการแก้ไข

ความซ้ำซ้อนของกฎหมายเกี่ยวกับการอนุญาตที่มีจำนวนมากและขาดความชัดเจนเกี่ยวกับระยะเวลาและขั้นตอนการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ได้สร้างภาระกับประชาชนเกินสมควร อีกทั้งยังเป็นอุปสรรคต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการประกอบธุรกิจของประเทศ

๔.๔ มาตรการที่จะบรรลุลวัตถุประสงค์ของภารกิจ

ปรับปรุงและแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการอนุญาตให้เป็นเครื่องมือในการอำนวยความสะดวกในการขออนุญาตแก่ประชาชน

๔.๕ ทางเลือกอื่นที่จะสามารถบรรลุลวัตถุประสงค์เดียวกัน

ไม่มี

๔.๖ เหตุผลที่แสดงว่ามาตรการที่กำหนดจะสามารถแก้ไขปัญหาหรือข้อบกพร่องนั้นได้

เมื่อมีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายทั้งสองฉบับนี้แล้ว จะมีผลเป็นการลดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เกินความจำเป็นของส่วนราชการ ขณะเดียวกันก็จะลดภาระด้านเวลาและค่าใช้จ่ายแก่ประชาชนด้วย

๕. ผู้ทำภารกิจ

หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุญาต

๖. ความจำเป็นในการออกกฎหมาย

๖.๑ เหตุผลในการตรากฎหมาย

เนื่องจากกฎหมายว่าด้วยการอนุญาตมีจำนวนมาก การประกอบกิจการของประชาชนจะต้องขออนุญาตจากส่วนราชการหลายแห่ง อีกทั้งกฎหมายบางฉบับไม่ได้กำหนดระยะเวลา เอกสารและหลักฐานที่จำเป็นรวมถึงขั้นตอนในการพิจารณาไว้ ทำให้เป็นอุปสรรคต่อประชาชนในการยื่นคำขออนุญาตดำเนินการต่าง ๆ ดังนั้น เพื่อให้มีกฎหมายกลางที่จะกำหนดขั้นตอนและระยะเวลาในการพิจารณาอนุญาต และจัดตั้งศูนย์บริการร่วมเพื่อรับคำร้องและศูนย์รับคำขออนุญาตรับคำขออนุญาต ณ จุดเดียว และเพื่อให้ข้อมูลที่ชัดเจนเกี่ยวกับการขออนุญาตกับประชาชนซึ่งจะเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน

๖.๒ การใช้บังคับของกฎหมาย

ร่างพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับใช้บังคับกับทุกท้องที่ทั่วราชอาณาจักร

๖.๓ สภาพบังคับของกฎหมาย

กำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการขึ้นใหม่และปรับปรุงบทบัญญัติของพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เพื่อการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนมากยิ่งขึ้น

๗. ความซ้ำซ้อนกับกฎหมายอื่น

- ๗.๑ มีกฎหมายอื่นในเรื่องเดียวกันหรือทำนองเดียวกันหรือไม่
ไม่มี
- ๗.๒ เหตุผลที่ไม่สมควรยกเลิก แก้ไขหรือปรับปรุงกฎหมายอื่นที่มีอยู่เดิม
ไม่มี

๘. ภาระต่อบุคคลและความคุ้มค่า

๘.๑ ผู้ซึ่งถูกระทบโดยกฎหมาย
หน่วยงานราชการ และประชาชนหรือผู้ประกอบการธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการอนุญาต
ของหน่วยงานราชการ

๘.๒ ภาระหน้าที่ที่เกิดขึ้นกับบุคคลที่ถูกกฎหมายบังคับใช้
ไม่มี

๘.๓ สิทธิและเสรีภาพที่ถูกจำกัด
ไม่มี

๘.๔ ประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับ
ร่างกฎหมายทั้งสองฉบับเป็นการสร้างแนวปฏิบัติในกระบวนการการอนุญาต
ของหน่วยงานราชการที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง และเป็นการตอบสนองความต้องการ
ของประชาชนในทิศทางที่สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน

๘.๕ ความยุ่งยากที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามกฎหมาย
ไม่มี

๘.๖ ความคุ้มค่าของภารกิจเมื่อคำนึงถึงงบประมาณที่ต้องใช้ภาระหน้าที่ที่เกิดขึ้น
กับประชาชนและการที่ประชาชนจะต้องถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพเทียบกับประโยชน์ที่ได้รับ

การดำเนินการตามร่างพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับนี้ ไม่ได้สร้างภาระ
แก่งบประมาณเพิ่มขึ้น รวมทั้งไม่ได้สร้างหรือกำหนดภาระหน้าที่แก่ประชาชน และไม่มี
การจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชน เนื่องจากร่างพระราชบัญญัตินี้เป็นการอำนวยความสะดวก
แก่ประชาชน และลดภาระแก่การประกอบอาชีพหรือธุรกิจของบุคคลโดยไม่จำเป็น จึงมีความคุ้มค่าที่จะดำเนินการ

๙. ความพร้อมของรัฐ

๙.๑ ความพร้อมของรัฐ

(๑) กำลังคนและอุปกรณ์หลักที่คาดว่าจะต้องใช้
ไม่มี

(๒) คุณวุฒิและประสบการณ์ของเจ้าหน้าที่ซึ่งจำเป็นต้องมี
ไม่มี

(๓) งบประมาณที่คาดว่าจะต้องใช้
ไม่มี

๙.๒ วิธีการที่จะให้ผู้อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายมีความเข้าใจ และพร้อมที่จะปฏิบัติตามกฎหมาย

ไม่มี

๑๐. ข้อเสนอแนะในการดำเนินการกับหน่วยงานอื่นที่ปฏิบัติการกิจซ้ำซ้อนหรือใกล้เคียงกัน

ไม่มี เนื่องจากไม่มีหน่วยงานอื่นที่ปฏิบัติการกิจซ้ำซ้อนหรือใกล้เคียงกัน

๑๑. วิธีการทำงานและการตรวจสอบ

กำหนดให้มีการตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมายของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุญาตโดยคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการและนำเสนอผลต่อคณะรัฐมนตรี

๑๒. มาตรการป้องกันมิให้มีการตราอนุบัญญัติที่เป็นการขยายอำนาจเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือเพิ่มภาระแก่บุคคลจนเกินสมควร

ไม่มี เนื่องจากร่างพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับนี้ไม่มีบทบัญญัติที่กำหนดให้มีการตราอนุบัญญัติเพื่อรองรับการใช้มาตรการตามกฎหมายแต่อย่างใด

๑๓. การรับฟังความคิดเห็น

มีการสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ในวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๖ โดยมีผู้ที่เกี่ยวข้องกับร่างกฎหมายดังกล่าวเข้าร่วมการสัมมนา ประกอบด้วย (๑) ผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ (๒) ผู้แทนจากองค์กรอิสระ และ (๓) ผู้แทนจากภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งได้เผยแพร่ร่างกฎหมายผ่านเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เพื่อรับฟังความคิดเห็นของบุคคลทั่วไปด้วย

ข้อดีและข้อสังเกตของร่างพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวก ในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ....*

ข้อดีของร่างพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. .... เป็นการแสดงความคิดเห็นที่สะท้อนมุมมองของผู้เขียน โดยวิเคราะห์จากร่างพระราชบัญญัติฯ ฉบับนี้เท่านั้น

ในปัจจุบันมีกฎหมายว่าด้วยการอนุญาตจำนวนมาก และมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการอนุญาตบางฉบับไม่ได้กำหนดระยะเวลา เอกสารและหลักฐานที่จำเป็น รวมถึงขั้นตอนในการพิจารณาไว้ อีกทั้ง ในการขออนุญาตดำเนินการต่าง ๆ ของประชาชนจะต้องติดต่อกับส่วนราชการหลายแห่งอันเป็นการสร้างภาระให้กับประชาชนเกินสมควรและเป็นอุปสรรคต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการประกอบธุรกิจของประเทศและการแข่งขันกับต่างประเทศในอาเซียน

ดังนั้น เพื่อให้มีกฎหมายกลาง ที่จะกำหนดขั้นตอนและระยะเวลาในการพิจารณาอนุญาต และจัดตั้งศูนย์บริการร่วมเพื่อรับคำร้องและศูนย์รับคำขออนุญาต ณ จุดเดียว เพื่อให้ข้อมูลที่ชัดเจนเกี่ยวกับการขออนุญาตซึ่งจะเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติฯ ฉบับนี้ขึ้น โดยจำแนกข้อดีของร่างพระราชบัญญัติฯ ฉบับดังกล่าวได้ ดังต่อไปนี้

ข้อดีของร่างพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ....

๑. ระบบการควบคุมการประกอบกิจการหรือการดำเนินการต่างๆ ของประชาชน ภายใต้กฎหมายปัจจุบันนั้น ต้องดำเนินการผ่านการอนุญาต การออกใบอนุญาต การอนุมัติ การจดทะเบียน การขึ้นทะเบียน และการรับแจ้ง โดยที่กฎหมายหลายฉบับมิได้กำหนดระยะเวลา และขั้นตอนการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ไว้อย่างชัดเจน ดังนั้น คู่มือสำหรับประชาชน ตามมาตรา ๗ แห่งร่างพระราชบัญญัติฯ ฉบับนี้จึงเป็นกลไกสำคัญที่จะให้ข้อมูลแก่ประชาชนเกี่ยวกับระยะเวลาและขั้นตอนการดำเนินการ ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนในการจัดเตรียมเอกสารและหลักฐานของประชาชน

๒. มาตรา ๑๐ วรรคสาม แห่งร่างพระราชบัญญัติฯ ฉบับนี้ยังได้พยายามเพิ่มประสิทธิภาพในการพิจารณาอนุญาตของหน่วยงานต่าง ๆ โดยกำหนดให้คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) รายงานต่อคณะรัฐมนตรี พร้อมทั้งเสนอแนะการพัฒนาหรือปรับปรุงหน่วยงานหรือระบบการปฏิบัติราชการ ในกรณีที่ ก.พ.ร. เห็นว่า ความล่าช้าในการดำเนินการพิจารณาอนุญาตเกินสมควรแก่เหตุหรือเกิดจากการขาดประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการของหน่วยงานของผู้อนุญาต

* เรียบเรียงโดย พัชรา พุกเศรษฐี กลุ่มงานกฎหมาย ๑ สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

๓. ร่างพระราชบัญญัติฯ ฉบับนี้ได้เพิ่มความโปร่งใสในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ โดยเฉพาะการกำหนดให้มีการจัดทำคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๗ แห่งร่างพระราชบัญญัติฯ ฉบับนี้เพื่อให้เกิดความชัดเจนในขั้นตอนและระยะเวลาการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการจำกัดการใช้ดุลพินิจของพนักงานเจ้าหน้าที่

๔. เพิ่มความรับผิดชอบของพนักงานเจ้าหน้าที่ต่อหน่วยงานผู้อนุญาต โดยมาตรา ๘ วรรคสาม แห่งร่างพระราชบัญญัติฯ ฉบับนี้กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบทางวินัยหรือต้องถูกดำเนินคดี หากพนักงานเจ้าหน้าที่นั้นตรวจสอบคำขอและรายการเอกสารหรือหลักฐานโดยประมาทเลินเล่อ หรือโดยทุจริตเป็นเหตุให้คำขอไม่สมบูรณ์หรือเอกสารหรือหลักฐานไม่ครบถ้วน

ข้อสังเกตของร่างพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ....

๑. เนื่องจากมาตรา ๗ วรรคสามแห่งร่างพระราชบัญญัติฯ ฉบับนี้ได้ให้อำนาจแก่ ก.พ.ร. ตรวจสอบขั้นตอนและระยะเวลาในการพิจารณาอนุญาตในคู่มือสำหรับประชาชน ดังนั้นเพื่อเป็นการลดต้นทุนในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ (ก.พ.ร.) จึงควรดำเนินการประเมินต้นทุนที่ใช้ในการพิจารณาอนุญาตต่าง ๆ ภายใต้มาตรฐานเดียวกัน โดยประเมินต้นทุนของการพิจารณาอนุญาตแต่ละแบบจากต้นทุนที่ประชาชนต้องรับภาระ ทั้งต้นทุนที่เป็นตัวเงินและเวลารวมถึงความถี่หรือปริมาณ การขออนุญาตนั้น ๆ และเปิดเผยข้อมูลต้นทุนดังกล่าว ให้ประชาชนโดยทั่วไปรับทราบ

๒. มาตรา ๖ แห่งร่างพระราชบัญญัติฯ ฉบับนี้กำหนดให้ผู้อนุญาตแต่ละหน่วยงานเป็นผู้พิจารณาปรับปรุงกฎหมายเพื่อยกเลิกการอนุญาตหรือจัดให้มีมาตรการอื่นแทนการอนุญาต อย่างไรก็ตาม การกำหนดให้เป็นหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานพิจารณาปรับปรุงกฎหมาย อาจทำให้มองไม่เห็นภาพรวมของการพิจารณาอนุญาต โดยเฉพาะความซับซ้อนในการพิจารณาอนุญาตของหน่วยงานต่าง ๆ และไม่สามารถลดการออกใบอนุญาตที่เกินความจำเป็นได้ ดังนั้นจึงควรปรับเปลี่ยนให้ ก.พ.ร. ซึ่งมีหน้าที่ในการตรวจสอบขั้นตอนและระยะเวลาในการพิจารณาอนุญาตของทุกหน่วยงาน เป็นผู้พิจารณาปรับปรุงกฎหมาย โดยรับฟังความเห็นจากหน่วยงานผู้อนุญาตและผู้มีส่วนได้เสียเพื่อประกอบการพิจารณา

๓. ศูนย์รับคำขออนุญาตจะช่วยลดต้นทุนจากปัญหาการขออนุญาตดำเนินการต่าง ๆ ของประชาชนที่ต้องติดต่อกับหน่วยงานหลายแห่ง ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับศูนย์บริการออกใบอนุญาต จุดเดียว อย่างไรก็ตาม มาตรา ๑๔ แห่งร่างพระราชบัญญัติฯ ฉบับนี้ระบุไว้แต่เพียงให้คณะกรรมการสามารถออกพระราชกฤษฎีกาเพื่อจัดตั้งศูนย์รับคำขออนุญาตได้ แต่ไม่ได้กำหนดบังคับให้คณะกรรมการ “ต้อง” ออกพระราชกฤษฎีกาเพื่อจัดตั้งศูนย์รับคำขออนุญาต จึงควรกำหนดให้ชัดเจนว่าต้องมีการจัดตั้งศูนย์รับคำขออนุญาตดังกล่าว รวมถึงกำหนดระยะเวลาในการจัดตั้งศูนย์รับคำขออนุญาตที่ชัดเจน

บทวิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวก ในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ....*

1. บทนำ

กฎหมายและกฎระเบียบต่างๆ นั้นมีความสำคัญในฐานะที่เป็นเครื่องมือของรัฐในการกำกับควบคุมกิจกรรมทางสังคมเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตาม หากมีการกำกับควบคุมโดยใช้กฎหมายและกฎระเบียบมากเกินไป (overregulation) ย่อมสร้างภาระต้นทุนแก่สังคม และส่งผลกระทบต่อขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยเฉพาะขั้นตอนทางกฎหมายและกฎระเบียบที่ยุ่งยากซับซ้อน และใช้เวลานานเกินความจำเป็น หรือที่เรียกกันว่า 'เทปสีแดง' (red tape) ตัวอย่างที่สำคัญคือ กระบวนการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ ซึ่งในหลายๆ กรณีนั้น กระบวนการพิจารณาอนุญาตเป็น 'เทปสีแดง' ที่ชะลอรั้งการประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจของประชาชนในภาคธุรกิจ ในทางหนึ่ง ขั้นตอนการพิจารณาอนุญาตเหล่านี้ยุ่งยากซับซ้อนและใช้เวลานาน จึงสร้างต้นทุนมากเกินความจำเป็น ในอีกทางหนึ่ง การให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ในการใช้ดุลพินิจมีแนวโน้มที่จะนำไปสู่การทุจริตคอร์รัปชัน

ร่างพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. .... เป็นความพยายามหนึ่งในการลด 'เทปสีแดง' ในระบบราชการไทย โดยคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 4 มกราคม 2555 มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาปรับปรุงกฎหมายและกฎระเบียบ เพื่อลดขั้นตอนและลดการขออนุญาตที่ไม่จำเป็นเพื่อให้เหมาะสมกับภาคธุรกิจ ต่อมา คณะกรรมการพัฒนากฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา จึงได้ยกร่างพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวขึ้น และเปิดรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนในช่วงกลางปี 2556

บทวิเคราะห์ฉบับนี้จะแบ่งเนื้อหาออกเป็น 5 ส่วน *ส่วนแรก* คือ บทนำตามที่ได้กล่าวมาข้างต้น *ส่วนที่สอง* จะอภิปรายถึงความสำคัญของการลดปัญหา 'เทปสีแดง' รวมถึงยกตัวอย่างกรณีศึกษาของประเทศจอร์เจีย *ส่วนที่สาม* จะอธิบายปัญหาดังกล่าวของประเทศไทย *ส่วนที่สี่* จะสรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. .... และ *ส่วนสุดท้าย* เป็นบทวิเคราะห์และข้อเสนอแนะ

---

* อิศรียี อุณหเขต. บทวิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. .... [ข้อมูลออนไลน์] สืบค้นได้จาก http://thailawwatch.org/wp-content/uploads/2014/07/Licensing-Facilitation-Act_web.pdf ข้อมูล ณ วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๗

2. ความสำคัญของการลดปัญหา 'เทปสีแดง'

รายงาน Doing Business เป็นรายงานซึ่งธนาคารโลกจัดทำขึ้นเป็นประจำทุกปี เพื่อสร้างดัชนีความง่ายในการประกอบธุรกิจ (Ease of Doing Business Index) โดยสำรวจกฎหมายและกฎระเบียบที่ใช้ควบคุมและกำกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจของประเทศต่างๆ ในหลายมิติ เช่น การเริ่มต้นประกอบธุรกิจ การขออนุญาตก่อสร้าง การขอสินเชื่อ และการคุ้มครองนักลงทุน เป็นต้น ดัชนีดังกล่าวเป็นตัวชี้วัดบรรยากาศการลงทุนของแต่ละประเทศที่สำคัญ

รายงาน Doing Business ประจำปี ค.ศ. 2004 พยายามชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการลดปัญหา 'เทปสีแดง' โดยเปรียบเทียบขั้นตอนของกฎหมายและกฎระเบียบ รวมถึงเวลาที่ใช้ในการดำเนินการตามกฎหมายของประเทศต่างๆ พบว่า กฎหมายและกฎระเบียบที่มากเกินไปเป็นต้นทุน และก่อให้เกิดความล่าช้าในการประกอบธุรกิจ และในหลายๆ กรณี กฎหมายและกฎระเบียบเหล่านี้นำไปสู่การประกอบธุรกิจในภาคเศรษฐกิจนอกระบบ และการทุจริตคอร์รัปชัน ขณะที่รายงานประจำปี ค.ศ. 2005 มีข้อค้นพบเพิ่มเติมว่า การพัฒนาปรับปรุงระบบกฎหมายและกฎระเบียบเพื่อให้ง่ายต่อการประกอบธุรกิจ จะส่งผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ เนื่องจากเหตุผลสองประการ *ประการแรก* ภาคธุรกิจจะใช้ทั้งเงินและเวลาไปกับการดำเนินการตามขั้นตอนทางกฎหมายน้อยลง และเหลือทรัพยากรสำหรับการประกอบธุรกิจมากขึ้น และ *ประการที่สอง* รัฐบาลจะสูญเสียงบประมาณไปกับการกำกับควบคุมน้อยลง และสามารถใช้จ่ายเพื่อการบริหารสาธารณะได้มากขึ้น

กรณีศึกษา: จอร์เจีย

จอร์เจียเป็นประเทศหนึ่งที่สามารถลดปัญหา 'เทปสีแดง' ได้ด้วยการพัฒนาปรับปรุงระบบกฎหมายและกฎระเบียบ เพื่อให้ง่ายต่อการประกอบธุรกิจ ก่อนเริ่มการพัฒนาระบบกฎหมายและกฎระเบียบนั้น จอร์เจียมีขั้นตอนทางกฎหมายและกฎระเบียบที่ยุ่งยากซับซ้อน ตัวอย่างเช่น การขออนุญาตก่อสร้าง คลังสินค้าแต่ละแห่งต้องขออนุมัติรวม 9 ครั้งจากหน่วยงานต่างๆ ซึ่งรวมถึงการอนุมัติแบบโครงการซึ่งอาจใช้เวลาานหลายเดือน เป็นต้น ผลที่ตามมาคือการหลีกเลี่ยงการปฏิบัติตามกฎหมายของบริษัทก่อสร้าง รวมไปถึงการให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่รัฐ

ในปี ค.ศ. 2005 รัฐบาลจอร์เจียประกาศใช้มาตรการที่สำคัญสองฉบับ *มาตรการแรก* คือ กฎหมายว่าด้วยใบอนุญาตและการอนุญาต (Law on Licensing and Permits) และ *มาตรการที่สอง* คือ มติ 140 ว่าด้วยกระบวนการอนุญาตการก่อสร้างและเงื่อนไขการอนุญาต (Resolution 140 on the Procedures of Issuance of Construction Permits and Permit Conditions) มาตรการทั้งสองมาตรการนี้ส่งผลอย่างสำคัญต่อความง่ายในการประกอบธุรกิจในจอร์เจียในเวลาต่อมา

- **กฎหมายว่าด้วยใบอนุญาตและการอนุญาต**

กฎหมายว่าด้วยใบอนุญาตและการอนุญาตมีสาระสำคัญ ดังนี้

- ลดจำนวนการขอใบอนุญาตเพื่อประกอบธุรกิจ
- เปลี่ยนระบบการออกใบอนุญาตบางประเภทเป็นการแจ้งข้อมูล โดยให้ผู้ประกอบธุรกิจสามารถเริ่มดำเนินการได้ก่อน แล้วจึงแจ้งให้หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบทราบภายหลัง
- ริเริ่มศูนย์บริการออกใบอนุญาต ณ จุดเดียว (one-stop shop for licensing)
- ใช้กฎ 'เงียบคือยินยอม' (silence-is-consent rules) กล่าวคือ หากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ร้องขอข้อมูลหรือเอกสารเพิ่มเติมจากผู้ขออนุญาตภายใน 30 วัน ให้ถือว่าหน่วยงานนั้นๆ ได้รับข้อมูลและเอกสารที่จำเป็นครบถ้วนแล้ว
- จำกัดเวลาในการดำเนินการออกใบอนุญาตและการพิจารณาอนุญาต

ทั้งนี้ กฎหมายฉบับดังกล่าวลดจำนวนกิจกรรมทางธุรกิจที่ต้องขอใบอนุญาตลงจาก 909 ชนิดเหลือเพียง 159 ชนิดในระยะเวลาราว 2 ปี

- **มติ 140 ว่าด้วยกระบวนการอนุญาตการก่อสร้างและเงื่อนไขการอนุญาต**

สาระสำคัญของมติ 140 ว่าด้วยกระบวนการอนุญาตการก่อสร้างและเงื่อนไขการอนุญาต คือ การลดจำนวนและประเภทการก่อสร้างที่ต้องขออนุญาต และกระชับกระบวนการขออนุญาต ตัวอย่างเช่น การขออนุญาตก่อสร้างคลังสินค้ามีขั้นตอนลดลงจาก 29 ขั้นตอนเหลือ 17 ขั้นตอน และใช้เวลาลดลงจาก 285 วันเหลือ 137 วัน เป็นต้น

การออกมติดังกล่าวทำให้มีการอนุญาตก่อสร้างในกรุงเทพฯ เมืองหลวงของจอร์เจีย เพิ่มขึ้นจาก 4.6 แสนครั้งในปี ค.ศ. 2004 เป็น 2.2 ล้านครั้งในปี ค.ศ. 2006 และส่งผลให้สัดส่วนของภาคก่อสร้างต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 6.4 ในปี ค.ศ. 2003 เป็นเกินกว่าร้อยละ 9 ในปี ค.ศ. 2006

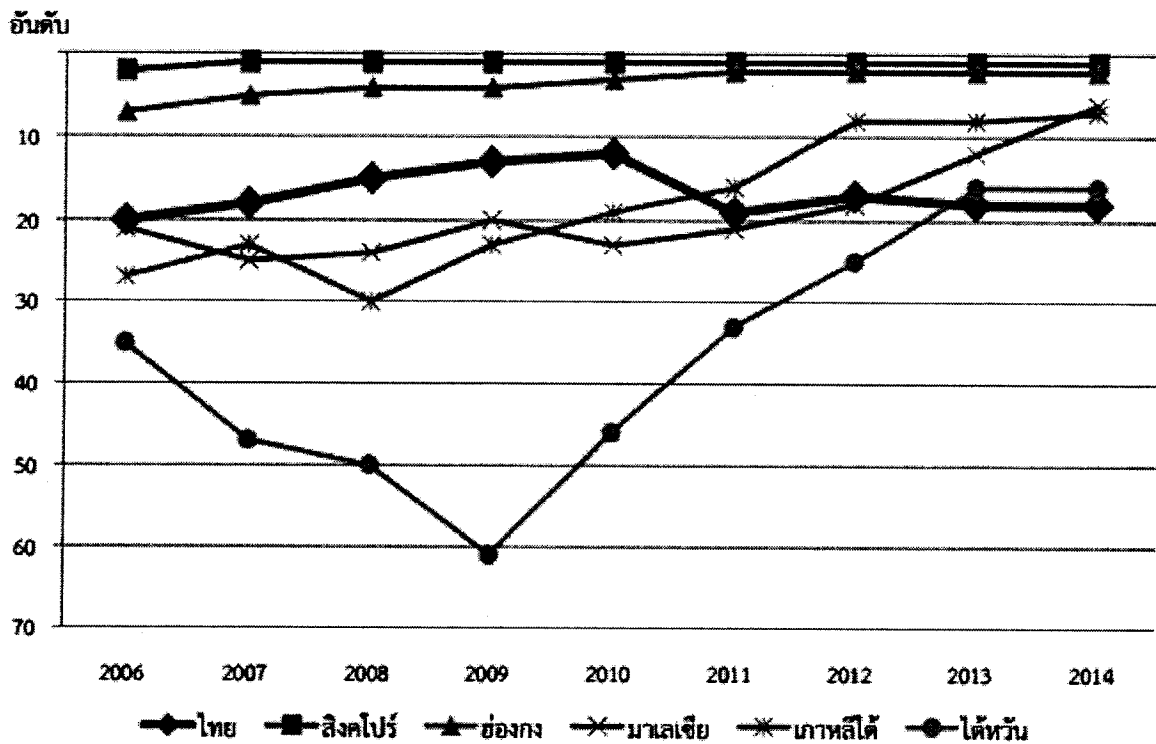
การลดปัญหา 'เทปสีแดง' ด้วยการพัฒนาปรับปรุงระบบกฎหมายและกฎระเบียบของจอร์เจียสะท้อนออกมาในดัชนีความง่ายในการประกอบธุรกิจ โดยอันดับความง่ายในการประกอบธุรกิจของจอร์เจียขึ้นจากอันดับที่ 100 จาก 155 ประเทศตามรายงาน Doing Business ประจำปี ค.ศ. 2006 เป็นอันดับที่ 8 จาก 189 ประเทศตามรายงานประจำปี ค.ศ. 2014

3. ปัญหา 'เทปสีแดง' ในประเทศไทย

ตามรายงาน Doing Business ประจำปี ค.ศ. 2014 นั้น อันดับความง่ายในการประกอบธุรกิจของไทยอยู่ที่อันดับที่ 18 จาก 189 ประเทศซึ่งสูงที่สุดเป็นอันดับที่ 6 ในเอเชีย รองจากสิงคโปร์ (อันดับที่ 1 ของโลก) ฮองกง (2) มาเลเซีย (6) เกาหลีใต้ (7) และไต้หวัน (16) อย่างไรก็ตาม อันดับของประเทศไทยนั้นไม่

เปลี่ยนแปลงมากนักรายงานประจำปี ค.ศ. 2006 ซึ่งไทยอยู่อันดับที่ 20 จาก 155 ประเทศ¹ ต่างจาก มาเลเซีย เกาหลีใต้ และไต้หวันที่มีแนวโน้มดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด (ดูภาพที่ 1)

ภาพที่ 1 อันดับความง่ายในการประกอบธุรกิจของไทยและประเทศอื่นๆ ค.ศ. 2006-2014

ที่มา: Doing Business (2006-2014)

หากพิจารณาความง่ายในการประกอบธุรกิจในแต่ละมิติแล้ว มิติที่ไทยได้อันดับต่ำกว่าอันดับในภาพรวม (อันดับที่ 18 ของโลก) มากคือ การเริ่มต้นประกอบธุรกิจ (อันดับที่ 91) การขอสินเชื่อ (อันดับที่ 73) การชำระภาษี (อันดับที่ 70) และการชำระบัญชีเพื่อเลิกกิจการ (อันดับ 58) ซึ่งสาเหตุสำคัญประการหนึ่งเกิดขึ้นเนื่องจากระบบการควบคุมการประกอบกิจการหรือการดำเนินการต่างๆ ของประชาชนนั้น ต้องดำเนินการผ่านการอนุมัติ การอนุญาต การออกใบอนุญาต การขึ้นทะเบียน และการแจ้ง โดยที่กฎหมายหลายฉบับมิได้กำหนดระยะเวลาและขั้นตอนการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ไว้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ การขออนุญาตดำเนินการต่างๆ ของประชาชนจะต้องติดต่อกับหน่วยงานหลายแห่ง

ตัวอย่างของการขอใบอนุญาตที่ใช้เวลานาน เช่น การขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานหรือใบอนุญาตขยายโรงงานจำพวกที่ 3 ตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 หรือการขอรับใบอนุญาต ร.ง. 4 ซึ่งมีขั้นตอนหลังจากการยื่นคำขอ ดังนี้²

¹แม้ว่ารายงาน Doing Business ฉบับแรกจะเริ่มจัดทำขึ้นในปี ค.ศ. 2004 แต่การจัดอันดับอันดับความง่ายในการประกอบธุรกิจอย่างเป็นทางการเกิดขึ้นในรายงานประจำปี ค.ศ. 2006

- (1) ขั้นตอนการตรวจสอบทำเลสถานที่ตั้งโรงงาน อาคาร โรงงาน เครื่องจักร ความถูกต้องของเอกสาร และจัดทำรายงานการตรวจสอบ ขั้นตอนนี้ใช้เวลาไม่เกิน 30 วัน
- (2) ขั้นตอนการพิจารณาอนุญาต ใช้เวลาไม่เกิน 50 วัน
- (3) ขั้นตอนการแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ยื่นคำขอทราบ ใช้เวลาไม่เกิน 10 วัน

การขอรับใบอนุญาต ร.ง. 4 ใช้ระยะเวลารวมไม่เกิน 90 วัน แต่ยังไม่รวมระยะเวลาในการสั่งให้ผู้ยื่นคำขอจัดการเอกสารและหลักฐานให้ถูกต้องครบถ้วน และไม่รวมเวลาในการขออนุมัติจากหน่วยงานอื่นๆ ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ การกำหนดระยะเวลาในการพิจารณาอนุญาตไว้นานย่อมสร้างต้นทุนให้แก่ประชาชนผู้ยื่นขอใบอนุญาต นอกจากนี้ การให้อำนาจในการใช้ดุลพินิจแก่เจ้าหน้าที่ที่ยังอาจเปิดช่องให้มีการเรียกรับสินบนเพื่อเร่งรัดกระบวนการออกใบอนุญาตด้วย

การพัฒนาปรับปรุงระบบกฎหมายและกฎระเบียบจะช่วยแก้ปัญหา 'เทพสีแดง' ดังกล่าวได้ ดังเช่นตัวอย่างกรณีของจอร์เจียที่ได้กล่าวมาในหัวข้อข้างต้น ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบความง่ายในการเริ่มต้นประกอบธุรกิจและการขออนุญาตก่อสร้างระหว่างจอร์เจียกับไทยจะพบว่า การลดขั้นตอนการขออนุญาตให้เหลือเท่าที่จำเป็นจะช่วยลดทั้งเวลาและต้นทุนที่ใช้ในการดำเนินการได้ (ดูตารางที่ 1) ดังนั้น ร่างพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. .... จึงเป็นก้าวสำคัญที่จะช่วยให้การประกอบธุรกิจเป็นไปได้ง่ายขึ้น

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบความง่ายในการเริ่มต้นประกอบธุรกิจและการขออนุญาตก่อสร้างระหว่างจอร์เจียกับไทย ปี ค.ศ. 2006 และ 2014

ปีที่รายงาน	ประเทศ	การเริ่มต้นประกอบธุรกิจ			การขออนุญาตก่อสร้าง		
		จำนวนกระบวนการ	เวลาที่ใช้ (วัน)	ต้นทุน (% ต่อรายได้ต่อหัว)	จำนวนกระบวนการ	เวลาที่ใช้ (วัน)	ต้นทุน (% ต่อรายได้ต่อหัว)
2006	จอร์เจีย	8	21	13.7	24	196.5	32.5
	ไทย	8	33	8.1	8	157	9.5
2014	จอร์เจีย	2	2	3.5	9	73.5	14.9
	ไทย	4	27.5	6.7	8	157	8.3

ที่มา: <http://www.doingbusiness.org/data>

²กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์การขออนุญาตและการอนุญาตเกี่ยวกับโรงงานจำพวกที่ 3 พ.ศ. 2549 ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535

4. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ³

ร่างพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. .... เป็นความพยายามหนึ่งในการลด 'เทปสีแดง' ในระบบราชการไทย โดยคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 4 มกราคม 2555 มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาปรับปรุงกฎหมายและกฎระเบียบ เพื่อลดขั้นตอนและลดการขออนุญาตที่ไม่จำเป็นเพื่อให้เหมาะสมกับภาคธุรกิจ ต่อมา คณะกรรมการพัฒนากฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา จึงได้ยกร่างพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวขึ้น และเปิดรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนในช่วงกลางปี 2556

ร่างพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว ประกอบด้วยสาระสำคัญ 3 ประเด็น ได้แก่ (1) หน้าที่ของผู้อนุญาตและการพิจารณาอนุญาต (2) หน้าที่ของคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ และคณะรัฐมนตรี และ (3) ศูนย์รับคำขออนุญาต

หน้าที่ของผู้อนุญาตและการพิจารณาอนุญาต

ร่างพระราชบัญญัตินี้ กำหนดหน้าที่ของผู้อนุญาตไว้หลายประการ โดยหน้าที่ที่สำคัญมีดังนี้

- จัดทำคู่มือสำหรับประชาชน (ร่างมาตรา 7) ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย
  - หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข (ถ้ามี) ในการขออนุญาต
  - ขั้นตอนและระยะเวลาในการพิจารณาอนุญาตและ
  - รายการเอกสารหรือหลักฐานที่ต้องใช้ประกอบการขออนุญาต

ทั้งนี้ ผู้อนุญาตต้องจัดทำคู่มือสำหรับประชาชนดังกล่าวให้เสร็จภายใน 180 วันนับตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศใช้ (ร่างมาตรา 17)

- พิจารณาปรับปรุงกฎหมายที่ให้อำนาจในการอนุญาตทุก 5 ปี เพื่อยกเลิกการอนุญาตหรือจัดให้มีมาตรการอื่นแทนการอนุญาต และเสนอผลการพิจารณานั้นต่อคณะรัฐมนตรี (ร่างมาตรา 6)

ในขั้นตอนการขออนุญาตนั้น เจ้าหน้าที่รับคำขอต้องตรวจสอบคำขอและรายการเอกสารหรือหลักฐาน หากไม่ถูกต้องครบถ้วนต้องแจ้งผู้ขออนุญาตทันที (ร่างมาตรา 8 วรรคแรก)

- ถ้าแก้ไขหรือเพิ่มเติมได้ในขณะนั้น ให้ผู้ขออนุญาตดำเนินการให้ครบถ้วน

---

³ในรายงานฉบับนี้จะศึกษาร่างฉบับที่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สามารถเข้าถึงได้ที่ http://www.lawreform.go.th/lawreform/index.php?option=com_content&task=view&id=665&Itemid=1

มาตรา 4 แห่งร่างพระราชบัญญัตินี้ นิยามคำว่า "อนุญาต" และ "ผู้อนุญาต" ดังนี้

"อนุญาต" หมายความว่า การที่เจ้าหน้าที่ยินยอมให้บุคคลใดกระทำการใดที่มีกฎหมายกำหนดให้ต้องได้รับความยินยอมก่อนกระทำการนั้น และให้หมายความรวมถึงการออกใบอนุญาต อนุมัติ การจดทะเบียน การขึ้นทะเบียน การแจ้ง การให้ประทานบัตร และการให้ใบอนุญาตด้วย

"ผู้อนุญาต" หมายความว่า ผู้ซึ่งกฎหมายกำหนดให้มีอำนาจในการอนุญาตกำหนดหน้าที่ของผู้อนุญาต

- ถ้าไม่สามารถแก้ไขหรือเพิ่มเติมได้ในขณะนั้น ให้บันทึกรายการเอกสารที่จะต้องยื่นเพิ่มเติม และกำหนดระยะเวลาที่จะต้องแก้ไขหรือเพิ่มเติมไว้และมอบสำเนาให้ผู้ขออนุญาตเก็บไว้เป็นหลักฐาน

เมื่อผู้ขออนุญาตยื่นคำขอและรายการเอกสารหรือหลักฐานถูกต้องครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในคู่มือสำหรับประชาชนแล้ว เจ้าหน้าที่ไม่สามารถเรียกเอกสารเพิ่มเติมหรือปฏิเสธคำขอนั้น โดยอ้างว่าเอกสารหรือหลักฐานไม่ครบถ้วน เว้นแต่เกิดจากความประมาทเลินเล่อ หรือทุจริตของเจ้าหน้าที่ ซึ่งผู้ขออนุญาตจะต้องดำเนินการทางวินัยหรือดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่นั้น (ร่างมาตรา 8 วรรคสาม)⁵

ผู้ขออนุญาตต้องดำเนินการอนุญาตตามกำหนดเวลาที่ระบุไว้ในคู่มือสำหรับประชาชน และแจ้งผู้ขออนุญาตภายใน 7 วันนับแต่พิจารณาแล้วเสร็จ หากครบตามกำหนดเวลายังพิจารณาไม่แล้วเสร็จ ต้องแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ขออนุญาต และคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการทราบทุก 7 วัน (ร่างมาตรา 10)

หน้าที่ของคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ และคณะรัฐมนตรี

ร่างพระราชบัญญัติฯ กำหนดหน้าที่ของคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) และคณะรัฐมนตรีไว้หลายประการ หน้าที่ที่สำคัญมีดังนี้

หน้าที่ของคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ

- ตรวจสอบขั้นตอนและระยะเวลาในการพิจารณาอนุญาตในคู่มือสำหรับประชาชน และเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการหากเห็นว่าควรดำเนินการแก้ไข (ร่างมาตรา 7 วรรคสาม)
- รายงานต่อคณะรัฐมนตรี พร้อมทั้งเสนอแนะการพัฒนาหรือปรับปรุงหน่วยงานหรือระบบการปฏิบัติราชการ ในกรณีที่ผู้ขออนุญาตดำเนินการพิจารณาอนุญาตล่าช้ากว่าที่กำหนดในคู่มือสำหรับประชาชนเกินสมควร หรือล่าช้าเพราะขาดประสิทธิภาพ (ร่างมาตรา 10 วรรคสาม)
- ทหารหรือเรื่องการชำระค่าธรรมเนียมต่อใบอนุญาตแทนการยื่นคำขอต่อใบอนุญาตกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการออกใบอนุญาต เพื่อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรี (ร่างมาตรา 12 วรรคสี่)
- ให้ความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อยกเลิกการอนุญาต หรือจัดให้มีมาตรการอื่นแทนการอนุญาต (ร่างมาตรา 6 วรรคสอง)

หน้าที่ของคณะรัฐมนตรี

- ออกพระราชกฤษฎีกาเพื่อกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตชำระค่าธรรมเนียมต่อใบอนุญาตแทนการยื่นคำขอต่อใบอนุญาต (ร่างมาตรา 12 วรรคแรกและวรรคสอง)
- พิจารณายกเลิกการอนุญาตหรือจัดให้มีมาตรการอื่นแทนการอนุญาต (ร่างมาตรา 6 วรรคสอง)
- จัดตั้งศูนย์รับคำขออนุญาต (ร่างมาตรา 14) ซึ่งรายงานฉบับนี้จะอธิบายรายละเอียดในหัวข้อต่อไป

⁵ คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 เพื่อให้สอดคล้องกันด้วย

ศูนย์รับคำขออนุญาต

ศูนย์รับคำขออนุญาตเป็นหน่วยงานใหม่ที่ออกแบบมาเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการขออนุญาตจากหน่วยงานราชการ ร่างพระราชบัญญัติฯ กำหนดให้คณะรัฐมนตรีสามารถออกพระราชกฤษฎีกาเพื่อจัดตั้งศูนย์รับคำขออนุญาต (ร่างมาตรา 14) ซึ่งทำหน้าที่คล้ายตัวกลางระหว่างผู้ขออนุญาตกับหน่วยงานผู้อนุญาต เช่น การรับคำขออนุญาตและค่าธรรมเนียม การให้ข้อมูล ชี้แจง และแนะนำเกี่ยวกับหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในการอนุญาต เป็นต้น (ร่างมาตรา 16) โดยประชาชนสามารถยื่นคำขอ ส่งเอกสารหลักฐาน หรือค่าธรรมเนียม ณ ศูนย์รับคำขออนุญาต แทนหน่วยงานผู้อนุญาตได้ (ร่างมาตรา 15)

5. บทวิเคราะห์และข้อเสนอแนะ

รายงานฉบับนี้จะวิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. .... ใน 2 ประเด็น ได้แก่ การลดต้นทุนและประสิทธิภาพ และความโปร่งใสและความรับผิดชอบ

การลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพ

ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นว่า ระบบการควบคุมการประกอบกิจการหรือการดำเนินการต่างๆ ของประชาชนภายใต้กฎหมายปัจจุบันนั้น ต้องดำเนินการผ่านการอนุมัติ การอนุญาต การออกใบอนุญาต การขึ้นทะเบียน และการแจ้ง โดยที่กฎหมายหลายฉบับมิได้กำหนดระยะเวลาและขั้นตอนการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ไว้อย่างชัดเจน คู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา 7 แห่งร่างพระราชบัญญัติฯ จึงเป็นกลไกสำคัญที่จะให้ข้อมูลแก่ประชาชนเกี่ยวกับระยะเวลาและขั้นตอนการดำเนินการซึ่งจะช่วยลดต้นทุนในการจัดเตรียมเอกสารและหลักฐานของประชาชน

ทั้งนี้ เนื่องจากมาตรา 7 วรรคสามแห่งร่างพระราชบัญญัติฯ ให้อำนาจแก่ ก.พ.ร. ในการตรวจสอบขั้นตอนและระยะเวลาในการพิจารณาอนุญาตในคู่มือสำหรับประชาชน ดังนั้น เพื่อเป็นการลดต้นทุนในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ ก.พ.ร. จึงควรดำเนินการประเมินต้นทุนที่ใช้ในการพิจารณาอนุญาตต่างๆ ภายใต้มาตรฐานเดียวกัน ในลักษณะของ Standard Cost Model โดยประเมินต้นทุนของการพิจารณาอนุญาตแต่ละแบบจากต้นทุนที่ประชาชนต้องรับภาระ ทั้งต้นทุนที่เป็นตัวเงินและเวลา รวมถึงความถี่หรือปริมาณการขออนุญาตนั้นๆ และเปิดเผยข้อมูลต้นทุนดังกล่าวให้ประชาชนโดยทั่วไปรับทราบ

นอกจากนี้ มาตรา 10 วรรคสามแห่งร่างพระราชบัญญัติฯ ยังพยายามเพิ่มประสิทธิภาพในการพิจารณาอนุญาตของหน่วยงานต่างๆ โดยกำหนดให้ ก.พ.ร. รายงานต่อคณะรัฐมนตรี พร้อมทั้งเสนอแนะการพัฒนาหรือปรับปรุงหน่วยงานหรือระบบการปฏิบัติราชการ ในกรณีที่ผู้อนุญาตดำเนินการพิจารณาอนุญาตล่าช้ากว่าที่กำหนดในคู่มือสำหรับประชาชนเกินสมควร หรือล่าช้าเพราะขาดประสิทธิภาพ

อย่างไรก็ตาม มาตรา 6 แห่งร่างพระราชบัญญัติฯ กำหนดให้ผู้อนุญาตแต่ละหน่วยงานเป็นผู้พิจารณาปรับปรุงกฎหมายเพื่อยกเลิกการอนุญาตหรือจัดให้มีมาตรการอื่นแทนการอนุญาต การกำหนดให้เป็นหน้าที่

ของแต่ละหน่วยงานเช่นนี้อาจทำให้มองไม่เห็นภาพรวมของการพิจารณาอนุญาต โดยเฉพาะความซ้ำซ้อนในการพิจารณาอนุญาตของหน่วยงานต่างๆ และไม่สามารถลดการออกใบอนุญาตที่เกินความจำเป็นได้ ดังนั้นจึงควรปรับเปลี่ยนให้ ก.พ.ร. ซึ่งมีหน้าที่ในการตรวจสอบขั้นตอนและระยะเวลาในการพิจารณาอนุญาตของทุกหน่วยงานอยู่แล้ว เป็นผู้พิจารณาปรับปรุงกฎหมาย โดยรับฟังความเห็นจากหน่วยงานผู้อนุญาตและผู้มีส่วนได้เสียประกอบการพิจารณา

ขณะที่ศูนย์รับคำขออนุญาตนั้นจะช่วยลดต้นทุนจากปัญหาการขออนุญาตดำเนินการต่างๆ ของประชาชนที่ต้องติดต่อกับหน่วยงานหลายแห่ง ในลักษณะคล้ายกันกับศูนย์บริการออกใบอนุญาต ณ จุดเดียวของจอร์เจียที่ได้กล่าวมาข้างต้น อย่างไรก็ตาม มาตรา 14 แห่งร่างพระราชบัญญัติฯ ระบุไว้แต่เพียงให้คณะกรรมการสามารถออกพระราชกฤษฎีกาเพื่อจัดตั้งศูนย์รับคำขออนุญาตได้ แต่ไม่ได้กำหนดบังคับให้คณะกรรมการ 'ต้อง' ออกพระราชกฤษฎีกาเพื่อจัดตั้งศูนย์รับคำขออนุญาต^๑ จึงควรกำหนดให้ชัดเจนว่าต้องมีการจัดตั้งศูนย์รับคำขออนุญาตดังกล่าว รวมถึงกำหนดระยะเวลาในการจัดตั้งศูนย์รับคำขออนุญาตที่ชัดเจน

ร่างพระราชบัญญัติฯ ยังช่วยลดต้นทุนของประชาชน ด้วยการส่งเสริมให้ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการเผยแพร่คู่มือสำหรับประชาชน และการยื่นคำขออนุญาตอีกด้วย

ความโปร่งใสและความรับผิดชอบ

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เพิ่มความโปร่งใสในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการหลายประการ โดยเฉพาะการกำหนดให้มีการจัดทำคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา 7 แห่งร่างพระราชบัญญัติฯ ซึ่งนอกจากจะช่วยลดต้นทุนของประชาชนแล้ว ยังเพิ่มความโปร่งใสอีกทางหนึ่ง เนื่องจากความชัดเจนของขั้นตอนและระยะเวลาจะช่วยปิดช่องทางการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ เช่นเดียวกับกับมาตรา 8 แห่งร่างพระราชบัญญัติฯ ที่กำหนดให้เจ้าหน้าที่ต้องแจ้งผู้ขออนุญาตทันที หากรายการเอกสารหรือหลักฐานไม่ถูกต้องครบถ้วน และไม่สามารถเรียกเอกสารเพิ่มเติมหรือปฏิเสธคำขอได้ หากรายการเอกสารหรือหลักฐานถูกต้องครบถ้วนแล้ว

ร่างพระราชบัญญัติฯ ยังเพิ่มความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ต่อหน่วยงานผู้อนุญาต โดยมาตรา 8 วรรคสาม กำหนดให้เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบวินัย หรือต้องถูกดำเนินคดี หากตรวจสอบคำขอและรายการเอกสารหรือหลักฐาน โดยประมาทเลินเล่อ หรือโดยทุจริต

^๑มาตรา 14 แห่งร่างพระราชบัญญัติฯ วรรคแรกบัญญัติว่า "เพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน คณะรัฐมนตรีจะมีมติให้จัดตั้งศูนย์รับคำขออนุญาต เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการรับคำขอตามกฎหมายว่าด้วยการอนุญาตชั้นกึ่งได้" และวรรคสามบัญญัติว่า "การจัดตั้งศูนย์รับคำขออนุญาตตามวรรคหนึ่งให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกาในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวให้กำหนดรายชื่อกฎหมายว่าด้วยการอนุญาตที่จะให้อยู่ภายใต้การดำเนินการของศูนย์รับคำขออนุญาต"

ข้อเสนอแนะ

รายงานฉบับนี้มีข้อเสนอแนะ 3 ประการ ดังต่อไปนี้

- (1) แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 6 แห่งร่างพระราชบัญญัติฯ โดยกำหนดให้ ก.พ.ร. เป็นผู้พิจารณาปรับปรุงกฎหมาย เพื่อยกเลิกการอนุญาตหรือจัดให้มีมาตรการอื่นแทนการอนุญาต โดยรับฟังความเห็นจากหน่วยงานผู้อนุญาตและผู้มีส่วนได้เสียประกอบการพิจารณา และเสนอผลการพิจารณานั้นต่อคณะรัฐมนตรีและควรกำหนดระยะเวลาให้สั้นลงกว่า 5 ปี
  - (2) แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 14 แห่งร่างพระราชบัญญัติฯ โดยกำหนดให้คณะรัฐมนตรี 'ต้อง' ออกพระราชกฤษฎีกาเพื่อจัดตั้งศูนย์รับคำขออนุญาต ภายในกำหนดระยะเวลาที่ชัดเจน
  - (3) ส่งเสริมให้ ก.พ.ร. ใช้ Standard Cost Model เพื่อประเมินต้นทุนของการพิจารณาอนุญาตแต่ละแบบจากต้นทุนที่ประชาชนต้องรับภาระ ทั้งต้นทุนที่เป็นตัวเงินและเวลา รวมถึงความถี่หรือปริมาณการขออนุญาตนั้นๆ และเปิดเผยข้อมูลต้นทุนดังกล่าวให้ประชาชนโดยทั่วไปรับทราบ โดยอาจกำหนดให้ต้องรายงานผลเป็นประจำทุกปี
-

ส่วนที่ ๓

ภาคผนวก

- : หนังสือสำนักนายกรัฐมนตรี
ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๓/๑๔๐๘๙ ลงวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๗
เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอสมานิติบัญญัติแห่งชาติ
จำนวน ๑๐ ฉบับ กราบเรียน ประธานสมานิติบัญญัติแห่งชาติ
- : ร่างพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวก
ในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ....
(คณะรักษาความสงบแห่งชาติ เป็นผู้เสนอ)
- : บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวก
ในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ....

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๕๐๓/ ๑๕๐๕๗

๑ พ สิงหาคม ๒๕๕๗

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่
สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
เลขรับ..... 4700
วันที่..... 18 ส.ค. 2557
เวลา..... 09.42 น.

สำนักนายกรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จำนวน ๑๐ ฉบับ

กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย บัญชีรายชื่อร่างพระราชบัญญัติและร่างพระราชบัญญัติในเรื่องนี้ จำนวน ๑๐ ฉบับ

ด้วยคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติได้ประชุมปรึกษาสมมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติจำนวน ๑๐ ฉบับ ตามบัญชีรายชื่อที่ได้ส่งมาพร้อมนี้ ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ หัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติจึงได้ใช้อำนาจหน้าที่ของนายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรีตามมาตรา ๔๓ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ เสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว จำนวน ๑๐ ฉบับ ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นเรื่องด่วน

จึงขอเสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว จำนวน ๑๐ ฉบับ พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล และบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ มาเพื่อขอได้โปรดนำเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาเป็นเรื่องด่วนต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

พลเอก

(ประยุทธ์ จันทร์โอชา)

หัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ

๕. กลุ่มงานบริหารทั่วไป
รับที่ ๕๗ /๕๗/วันที่ ๑๘ /๘/๕๗
เวลา ๑๐.๕๑ กัง พรจ.
ดำเนินการประชุม

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๒๗๓๐

โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๐๑๖๐ (Desktop/ทส./โทรสาร)

บัญชีรายชื่อร่างพระราชบัญญัติที่เสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

๑. ร่างพระราชบัญญัติการถวายความปลอดภัย พ.ศ. ....
๒. ร่างพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. ....
๓. ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
๔. ร่างพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
๕. ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. ๒๕๓๐ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
๖. ร่างพระราชบัญญัติการกลับไปใช้สิทธิในบำเหน็จบำนาญตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ พ.ศ. ....
๗. ร่างพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ....
๘. ร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
๙. ร่างพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
๑๐. ร่างพระราชบัญญัติประกันชีวิต (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

(๓)

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ
พ.ศ. ....

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ

เหตุผล

โดยที่ปัจจุบันมีกฎหมายว่าด้วยการอนุญาตจำนวนมาก การประกอบกิจการของประชาชนจะต้องขออนุญาตจากส่วนราชการหลายแห่ง อีกทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการอนุญาตบางฉบับไม่ได้กำหนดระยะเวลา เอกสารและหลักฐานที่จำเป็น รวมถึงขั้นตอนในการพิจารณาไว้ ทำให้เป็นอุปสรรคต่อประชาชนในการยื่นคำขออนุญาตดำเนินการต่าง ๆ ดังนั้น เพื่อให้มีกฎหมายกลางที่จะกำหนดขั้นตอนและระยะเวลาในการพิจารณาอนุญาต และมีการจัดตั้งศูนย์บริการร่วมเพื่อรับคำร้องและศูนย์รับคำขออนุญาต ณ จุดเดียว เพื่อให้ข้อมูลที่ชัดเจนเกี่ยวกับการขออนุญาต ซึ่งจะเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

(๕)

ร่าง

พระราชบัญญัติ

การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ

พ.ศ. ....

.....
.....
.....

.....
.....

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการพิจารณา
อนุญาตของทางราชการ

.....
.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวก
ในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ....”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวัน
นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป เว้นแต่มาตรา ๑๗ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับกับบรรดาการอนุญาต การจดทะเบียน
หรือการแจ้ง ที่มีกฎหมายหรือกฎกำหนดให้ต้องขออนุญาต จดทะเบียน หรือแจ้ง ก่อนจะดำเนินการใด
บทบัญญัติของกฎหมายหรือกฎใดที่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ให้ใช้
พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้
“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า เจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการ
ทางปกครอง

“อนุญาต” หมายความว่า การที่เจ้าหน้าที่ยินยอมให้บุคคลใดกระทำการใด
ที่มีกฎหมายกำหนดให้ต้องได้รับความยินยอมก่อนกระทำการนั้น และให้หมายความรวมถึง
การออกใบอนุญาต การอนุมัติ การจดทะเบียน การขึ้นทะเบียน การรับแจ้ง การให้ประธานบัตร
และการให้อาญาบัตรด้วย

(๕)

“ผู้อนุญาต” หมายความว่า ผู้ซึ่งกฎหมายกำหนดให้มีอำนาจในการอนุญาต
“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วย

การอนุญาต

“กฎหมายว่าด้วยการอนุญาต” หมายความว่า บรรดากฎหมายที่มีบทบัญญัติ
กำหนดให้การดำเนินการใดหรือการประกอบกิจการใดจะต้องได้รับอนุญาตก่อนจึงจะดำเนินการได้
“คำขอ” หมายความว่า คำขออนุญาต

มาตรา ๕ พระราชบัญญัตินี้มีให้ใช้บังคับแก่

(๑) รัฐสภาและคณะรัฐมนตรี

(๒) การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลและการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่

ในกระบวนการพิจารณาคดี การบังคับคดี และการวางทรัพย์

(๓) การดำเนินงานตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

(๔) การอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยทรัพยากรธรรมชาติ

การยกเว้นไม่ให้นำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้มาใช้บังคับแก่การดำเนินกิจการใด
หรือกับหน่วยงานใดนอกจากที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๖ ทุกห้าปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ผู้อนุญาตพิจารณา
กฎหมายที่ให้อำนาจในการอนุญาตว่าสมควรปรับปรุงกฎหมายนั้นเพื่อยกเลิกการอนุญาต
หรือจัดให้มีมาตรการอื่นแทนการอนุญาตหรือไม่

ให้ผู้อนุญาตเสนอผลการพิจารณาตามวรรคหนึ่งต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา
ยกเลิกการอนุญาตหรือจัดให้มีมาตรการอื่นแทนการอนุญาต ในการนี้ให้คณะรัฐมนตรีรับฟัง
ความคิดเห็นของคณะกรรมการพัฒนากฎหมายตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา
ประกอบการพิจารณาด้วย

มาตรา ๗ ในกรณีที่มีกฎหมายกำหนดให้การกระทำใดจะต้องได้รับอนุญาต
ผู้อนุญาตจะต้องจัดทำคู่มือสำหรับประชาชน ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย หลักเกณฑ์ วิธีการ
และเงื่อนไข (ถ้ามี) ในการยื่นคำขออนุญาต ขั้นตอนและระยะเวลาในการพิจารณาอนุญาต
และรายการเอกสารหรือหลักฐานที่ผู้ขออนุญาตจะต้องยื่นมาพร้อมกับคำขอ และจะกำหนด
ให้ยื่นคำขอผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์แทนการมายื่นคำขอด้วยตนเองก็ได้

คู่มือสำหรับประชาชนตามวรรคหนึ่งให้เปิดเผยไว้ ณ สถานที่ที่กำหนดให้
ยื่นคำขอ และเผยแพร่ทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และเมื่อประชาชนประสงค์จะได้สำเนาคู่มือดังกล่าว
ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จัดสำเนาให้ โดยจะคิดค่าใช้จ่ายตามควรแก่กรณีก็ได้ ในกรณีเช่นนั้น
ให้ระบุค่าใช้จ่ายดังกล่าวไว้ในคู่มือสำหรับประชาชนด้วย

ให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการตรวจสอบขั้นตอน
และระยะเวลาในการพิจารณาอนุญาตที่กำหนดตามวรรคหนึ่งว่าเป็นระยะเวลาที่เหมาะสม
ตามหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหรือไม่ ในกรณีที่เห็นว่าขั้นตอนและระยะเวลา
ที่กำหนดดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ให้เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาและสั่งการให้ผู้อนุญาต
ดำเนินการแก้ไขให้เหมาะสมโดยเร็ว

(๖)

เพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน ให้ส่วนราชการจัดให้มีศูนย์บริการร่วมเพื่อรับคำขอและชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับการอนุญาตต่าง ๆ ตามกฎหมายว่าด้วยการอนุญาตไว้ ณ ที่เดียวกันตามแนวทางที่คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการกำหนด

มาตรา ๘ ให้เป็นหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ในการรับคำขอ จะต้องตรวจสอบคำขอและรายการเอกสารหรือหลักฐานที่ยื่นพร้อมคำขอให้ถูกต้องครบถ้วน หากเห็นว่าคำขอไม่ถูกต้องหรือยังขาดเอกสารหรือหลักฐานใดให้แจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบทันที ถ้าเป็นกรณีที่สามารถแก้ไขหรือเพิ่มเติมได้ในขณะนั้น ให้แจ้งให้ผู้ยื่นคำขอดำเนินการแก้ไขหรือยื่นเอกสารหรือหลักฐานเพิ่มเติมให้ครบถ้วน ถ้าเป็นกรณีที่ไม่อาจดำเนินการได้ในขณะนั้น ให้บันทึกความบกพร่องและรายการเอกสารหรือหลักฐานที่จะต้องยื่นเพิ่มเติม พร้อมทั้งกำหนดระยะเวลาที่ผู้ยื่นคำขอจะต้องดำเนินการแก้ไขหรือยื่นเพิ่มเติมไว้ในบันทึกดังกล่าวด้วย และให้พนักงานเจ้าหน้าที่และผู้ยื่นคำขอลงนามไว้ในบันทึกนั้น

ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มอบสำเนาบันทึกตามวรรคหนึ่งให้ผู้ยื่นคำขอไว้เป็นหลักฐาน ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอได้จัดทำคำขอถูกต้องและแนบเอกสารหรือหลักฐานครบถ้วนตามที่ระบุในคู่มือสำหรับประชาชนแล้ว หรือได้แก้ไขหรือยื่นเอกสารหรือหลักฐานเพิ่มเติมครบถ้วนตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่แนะนำหรือตามที่ปรากฏในบันทึกตามวรรคหนึ่งแล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่จะเรียกเอกสารหรือหลักฐานเพิ่มเติมอื่นได้อีกไม่ได้ และจะปฏิเสธการพิจารณาคำขอนั้นโดยอาศัยเหตุแห่งความไม่สมบูรณ์ของคำขอหรือความไม่ครบถ้วนของเอกสารหรือหลักฐานไม่ได้ เว้นแต่เป็นกรณีที่ความไม่สมบูรณ์หรือความไม่ครบถ้วนนั้นเกิดจากความประมาทเลินเล่อหรือทุจริตของพนักงานเจ้าหน้าที่ และเป็นผลให้ไม่อาจอนุญาตได้ ในกรณีนี้ให้ผู้อนุญาตสั่งการตามที่เห็นสมควร และให้ดำเนินการทางวินัยหรือดำเนินคดีกับพนักงานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องโดยไม่ชักช้า

มาตรา ๙ ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอไม่แก้ไขเพิ่มเติมคำขอหรือไม่ส่งเอกสารหรือหลักฐานเพิ่มเติมตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งให้ทราบหรือตามที่ปรากฏในบันทึกที่จัดทำตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่คืนคำขอให้แก่ผู้ยื่นคำขอพร้อมทั้งแจ้งเป็นหนังสือถึงเหตุแห่งการคืนคำขอให้ทราบด้วย

ผู้ยื่นคำขอจะอุทธรณ์คำสั่งคืนคำขอตามวรรคหนึ่ง ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองหรือจะยื่นคำขอใหม่ก็ได้ แต่ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้ต้องยื่นคำขอใดภายในระยะเวลาที่กำหนด ผู้ยื่นคำขอจะต้องยื่นคำขอนั้นใหม่ภายในระยะเวลาดังกล่าว

มาตรา ๑๐ ผู้อนุญาตต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาที่ระบุไว้ในคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๗ และแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่พิจารณาแล้วเสร็จ

เมื่อครบกำหนดเวลาตามที่ระบุไว้ในคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๗ แล้ว หากผู้อนุญาตยังพิจารณาไม่แล้วเสร็จ ให้แจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ยื่นคำขอทราบถึงเหตุแห่งความล่าช้าทุกเจ็ดวันจนกว่าจะพิจารณาแล้วเสร็จ พร้อมทั้งส่งสำเนาการแจ้งดังกล่าวให้คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการทราบทุกครั้ง

(๗)

ในกรณีที่คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเห็นว่าความล่าช้านั้นเกินสมควรแก่เหตุ หรือเกิดจากการขาดประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการของหน่วยงานของผู้อนุญาต ให้คณะกรรมการ พัฒนาระบบราชการรายงานต่อคณะรัฐมนตรีพร้อมทั้งเสนอแนะให้มีการพัฒนาหรือปรับปรุง หน่วยงานหรือระบบการปฏิบัติราชการของหน่วยงานนั้น

ในกรณีไม่แจ้งตามวรรคหนึ่งหรือการพิจารณาไม่แล้วเสร็จตามวรรคสอง ให้ถือว่า ผู้อนุญาตกระทำการหรือละเว้นกระทำการเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น เว้นแต่จะเป็นเพราะ มีเหตุสุดวิสัย

มาตรา ๑๑ ในกรณีที่กฎหมาย กฏ ระเบียบ หรือข้อบังคับใดออกใช้บังคับ และมีผลให้ต้องเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข หรือรายละเอียดอื่นใดที่ปรากฏใน คู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๗ การเปลี่ยนแปลงเช่นนั้น มิให้ใช้บังคับกับการยื่นคำขอ อนุญาตที่ได้ยื่นไว้แล้วโดยชอบก่อนวันที่กฎหมาย กฏ ระเบียบ หรือข้อบังคับดังกล่าวมีผลใช้บังคับ เว้นแต่กฎหมายนั้นจะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น แต่สำหรับในกรณีกฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับนั้น จะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นได้ก็แต่เฉพาะในกรณีที่การเปลี่ยนแปลงนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ยื่นคำขอ

มาตรา ๑๒ ในกรณีที่กฎหมายกำหนดอายุใบอนุญาตไว้ และกิจการหรือ การดำเนินการที่ได้รับใบอนุญาตนั้นมีลักษณะเป็นกิจการหรือการดำเนินการที่เห็นได้ว่าผู้ได้รับ ใบอนุญาตจะประกอบกิจการหรือดำเนินการนั้นต่อเนื่องกัน คณะรัฐมนตรีจะกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาต ชำระค่าธรรมเนียมการต่ออายุใบอนุญาตตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายนั้น ๆ แทนการยื่นคำขอ ต่ออายุใบอนุญาตก็ได้ และเมื่อหน่วยงานซึ่งมีอำนาจออกใบอนุญาตได้รับค่าธรรมเนียมดังกล่าวแล้ว ให้ออกหลักฐานการต่ออายุใบอนุญาตให้แก่ผู้รับใบอนุญาตโดยเร็ว และให้ถือว่าผู้รับใบอนุญาตได้รับ การต่ออายุใบอนุญาตตามกฎหมายนั้น ๆ แล้ว

การกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตชำระค่าธรรมเนียมต่ออายุใบอนุญาตแทนการยื่นคำขอ ต่ออายุใบอนุญาตตามวรรคหนึ่งให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวให้ระบุชื่อ พระราชบัญญัติ และประเภทของใบอนุญาตตามพระราชบัญญัติดังกล่าวที่ผู้รับใบอนุญาตอาจ ดำเนินการตามวรรคหนึ่งได้

ก่อนตราพระราชกฤษฎีกาตามวรรคสอง ให้คณะรัฐมนตรีส่งร่างพระราชกฤษฎีกา ดังกล่าวให้สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสามสิบวัน เมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้ว หากสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภามิได้มีมติทักท้วงให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงตราพระราช กฤษฎีกาดังกล่าวต่อไป

ให้เป็นหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการที่จะหารือกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการออกใบอนุญาต เพื่อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีในการดำเนินการตาม วรรคหนึ่งและวรรคสอง

มาตรา ๑๓ ให้เป็นหน้าที่ของผู้อนุญาตที่จะต้องกำหนดหลักเกณฑ์ และแนวทางการตรวจสอบการประกอบกิจการหรือการดำเนินกิจการของผู้ได้รับอนุญาต ให้เป็นไปตามที่กฎหมายว่าด้วยการอนุญาตกำหนด และให้เป็นหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ และผู้อนุญาตที่จะต้องตรวจสอบตามหลักเกณฑ์และแนวทางดังกล่าว

(๘)

เมื่อมีผู้ได้รับความเดือดร้อนรำคาญ หรือเสียหายจากการประกอบกิจการ หรือการดำเนินกิจการของผู้ได้รับอนุญาต ไม่ว่าจะความจะปรากฏต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เอง หรือมีผู้ร้องเรียน ให้เป็นหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่จะดำเนินการตรวจสอบและสั่งการ ตามอำนาจหน้าที่โดยเร็ว

มาตรา ๑๔ เพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน คณะรัฐมนตรี จะมีมติให้จัดตั้งศูนย์รับคำขออนุญาต เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการรับคำขอตามกฎหมายว่าด้วยการอนุญาตขั้นก็ได้

ให้ศูนย์รับคำขออนุญาตตามวรรคหนึ่งมีฐานะเป็นส่วนราชการตามมาตรา ๑๘ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ โดยอยู่ในสังกัด สำนักนายกรัฐมนตรี และจะให้มีสาขาของศูนย์ประจำกระทรวงหรือประจำจังหวัดด้วยก็ได้

การจัดตั้งศูนย์รับคำขออนุญาตตามวรรคหนึ่งให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวให้กำหนดรายชื่อกฎหมายว่าด้วยการอนุญาตที่จะให้อยู่ภายใต้ การดำเนินการของศูนย์รับคำขออนุญาต

ในการดำเนินการเกี่ยวกับการรับคำขออนุญาต จะกำหนดในพระราชกฤษฎีกา ให้ผู้ยื่นคำขอ ยื่นคำขอผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ก็ได้

มาตรา ๑๕ เมื่อมีการจัดตั้งศูนย์รับคำขออนุญาตตามมาตรา ๑๔ แล้ว ให้ดำเนินการและมีผลดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่กฎหมายว่าด้วยการอนุญาตหรือกฎที่ออกตามกฎหมายดังกล่าว กำหนดให้ต้องยื่นคำขอ หรือส่งเอกสารหรือหลักฐาน หรือค่าธรรมเนียมใด ณ สถานที่ใด ถ้าได้มีการ ยื่นคำขอ หรือส่งเอกสารหรือหลักฐาน หรือค่าธรรมเนียม ณ ศูนย์รับคำขออนุญาตแล้ว ให้ถือว่า ได้มีการยื่นคำขอ หรือส่งเอกสารหรือหลักฐาน หรือค่าธรรมเนียมโดยชอบตามกฎหมายว่าด้วยการ อนุญาตนั้นแล้ว

(๒) บรรดาเงินค่าธรรมเนียมหรือเงินอื่นใดที่ศูนย์รับคำขออนุญาตได้รับไว้ตาม (๑) ให้ศูนย์รับคำขออนุญาตนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดินในนามของหน่วยงานของผู้อนุญาต หรือส่งให้ องค์การปกครองท้องถิ่น แล้วแต่กรณี และแจ้งให้หน่วยงานของผู้อนุญาตทราบ

(๓) ในกรณีที่หน่วยงานของผู้อนุญาตมีสิทธิหักค่าใช้จ่ายจากเงินที่จะต้องนำส่งคลัง ให้ศูนย์รับคำขออนุญาตหักเงินดังกล่าวแทนและส่งมอบเงินที่หักไว้คืนให้แก่หน่วยงานของผู้อนุญาต โดยให้ศูนย์รับคำขออนุญาตมีสิทธิหักค่าใช้จ่ายของศูนย์รับคำขออนุญาตตามอัตราที่จะได้ตกลงกับ หน่วยงานของผู้อนุญาต

(๔) ระยะเวลาตามมาตรา ๑๐ ให้นับแต่วันที่ศูนย์รับคำขออนุญาตส่งเรื่องให้ ผู้อนุญาต โดยศูนย์รับคำขออนุญาตจะต้องส่งเรื่องให้ผู้อนุญาตไม่ช้ากว่าสามวันทำการ และให้นำมาตรา ๑๐ วรรคสี่มาใช้บังคับโดยอนุโลม

(๙)

(๕) ให้เป็นหน้าที่ของผู้อนุญาตที่จะต้องส่งคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๗ ที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบันให้ศูนย์รับคำขออนุญาตตามจำนวนที่จำเป็น และดำเนินการให้มีการฝึกอบรมหรือชี้แจงแก่เจ้าหน้าที่ของศูนย์รับคำขออนุญาต เพื่อให้เกิดความชำนาญในการปฏิบัติหน้าที่ด้วย

(๖) ให้เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของศูนย์รับคำขออนุญาตที่จะต้องดำเนินการตามมาตรา ๘ และต้องรับผิดชอบในฐานะเช่นเดียวกับพนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๘

มาตรา ๑๖ ให้ศูนย์รับคำขออนุญาตมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) รับคำขออนุญาตและค่าธรรมเนียม รวมตลอดทั้งคำอุทธรณ์ ตามกฎหมายว่าด้วยการอนุญาต

(๒) ให้ข้อมูล ชี้แจง และแนะนำผู้ยื่นคำขอหรือประชาชนให้ทราบถึงหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในการขออนุญาต รวมตลอดทั้งความจำเป็นในการยื่นคำขออื่นใดที่จำเป็นต้องดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการอนุญาตทั้งปวง ในการประกอบกิจการหรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด

(๓) ส่งคำขอ หรือคำอุทธรณ์ ที่ได้รับจากผู้ยื่นคำขอหรือผู้ยื่นคำอุทธรณ์พร้อมทั้งเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และคอยติดตามเร่งรัดหน่วยงานดังกล่าว เพื่อดำเนินการให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนดตามพระราชบัญญัตินี้ และคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๗ หรือตามกฎหมายที่ให้สิทธิในการอุทธรณ์

(๔) ในกรณี que เห็นว่าหลักเกณฑ์หรือวิธีการในการยื่นคำขอ มีรายละเอียดหรือกำหนดให้ต้องส่งเอกสารที่ไม่จำเป็น หรือเป็นภาระเกินสมควรแก่ประชาชน ให้เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อสั่งการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

(๕) รวบรวมปัญหาและอุปสรรคจากการอนุญาตและการดำเนินการของศูนย์รับคำขออนุญาต เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเพื่อรายงานต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาสั่งการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมต่อไป

(๖) เสนอแนะในการพัฒนาหรือปรับปรุงกระบวนการ ขั้นตอน ระยะเวลา เกี่ยวกับการอนุญาตต่าง ๆ รวมถึงข้อเสนอกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือกำหนดหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการอนุญาตเพื่อให้ประชาชนได้รับความสะดวกมากขึ้น

มาตรา ๑๗ ให้ผู้อนุญาตจัดทำคู่มือสำหรับประชาชนตามมาตรา ๗ ให้เสร็จสิ้นภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๘ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

บันทึกวิเคราะห์สรุป

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาต
ของทางราชการ พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ..)
พ.ศ. ....

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของ
ของร่างพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ....
และร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... รวม ๒ ฉบับ ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ
พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... จัดทำขึ้นด้วยเหตุผล
ดังต่อไปนี้

(๑) ร่างพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ
พ.ศ. ....

โดยที่ปัจจุบันมีกฎหมายว่าด้วยการอนุญาตจำนวนมาก การประกอบกิจการ
ของประชาชนจะต้องขออนุญาตจากส่วนราชการหลายแห่ง อีกทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการอนุญาต
บางฉบับไม่ได้กำหนดระยะเวลา เอกสารและหลักฐานที่จำเป็น รวมถึงขั้นตอนในการพิจารณาไว้
ทำให้เป็นอุปสรรคต่อประชาชนในการยื่นคำขออนุญาตดำเนินการต่าง ๆ ดังนั้น เพื่อให้มีกฎหมายกลาง
ที่จะกำหนดขั้นตอนและระยะเวลาในการพิจารณาอนุญาต และมีการจัดตั้งศูนย์บริการร่วม
เพื่อรับคำร้องและศูนย์รับคำขออนุญาต ณ จุดเดียว เพื่อให้ข้อมูลที่ชัดเจนเกี่ยวกับการขออนุญาต
ซึ่งจะเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน

(๒) ร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการ
ทางปกครองเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดทำคำสั่งทางปกครองให้มีประสิทธิภาพ เพื่อรักษา
ประโยชน์สาธารณะ และอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน อีกทั้งยังเป็นการป้องกันการ
การทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ
พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... มีสาระสำคัญ ดังนี้

(๑) ร่างพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ
พ.ศ. ....

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มีสาระสำคัญเป็นการกำหนดขั้นตอน
และระยะเวลาในการพิจารณาอนุญาตของหน่วยราชการให้ชัดเจน รวมทั้งอำนวยความสะดวก
แก่ประชาชนในการขออนุญาตให้มากยิ่งขึ้น โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

(๑๑)

(๑.๑) กำหนดให้ผู้อนุญาตต้องจัดทำคู่มือการขออนุญาตสำหรับประชาชน และเพิ่มช่องทางการยื่นคำขอผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

(๑.๒) กำหนดระยะเวลาในการทบทวนความจำเป็นในการใช้กฎหมาย

(๑.๓) กำหนดหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ในการรับคำขอ

(๑.๔) กำหนดผลในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอไม่แก้ไขเพิ่มเติมคำขอหรือไม่ส่งเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งให้ทราบหรือตามที่ปรากฏในบันทึก

(๑.๕) กำหนดผลในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอจัดทำคำขอถูกต้อง หรือได้ดำเนินการตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่แนะนำหรือตามที่ปรากฏในบันทึกแล้ว

(๑.๖) กำหนดให้ผู้อนุญาตต้องพิจารณาอนุญาตให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาที่ระบุไว้ในคู่มือสำหรับประชาชน และแจ้งผลการพิจารณาต่อผู้ยื่นคำขออนุญาต รวมถึงผลกรณีที่ผู้อนุญาตไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด

(๑.๗) กำหนดให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการที่จะกำหนดให้การชำระค่าธรรมเนียมต่ออายุใบอนุญาตแทนการยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตได้

(๑.๘) กำหนดให้มีการกำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางการตรวจสอบการประกอบกิจการหรือการดำเนินกิจการของผู้รับอนุญาต

(๑.๙) กำหนดให้ส่วนราชการจัดให้มีศูนย์บริการร่วม

(๑.๑๐) กำหนดให้จัดตั้งศูนย์รับคำขอ และกำหนดอำนาจหน้าที่ของศูนย์รับคำขอ

(๑.๑๑) กำหนดการดำเนินการและผลเมื่อมีการจัดตั้งศูนย์รับคำขออนุญาต

(๑.๑๒) กำหนดให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาการตามร่างพระราชบัญญัตินี้

(๒) ร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ....

ร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ...) พ.ศ. .... มีสาระสำคัญเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ให้ชัดเจนและสอดคล้องกับบทบัญญัติเกี่ยวกับการอนุญาตที่กำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. .... ดังนี้

(๒.๑) แก้ไขเพิ่มเติมหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้รับคำขอ

(๒.๒) กำหนดผลกรณีที่ผู้ยื่นคำขอได้แก้ไขคำขอหรือจัดส่งเอกสารตามที่ระบุในการแจ้งของเจ้าหน้าที่แล้ว

(๒.๓) กำหนดผลกรณีที่ผู้ยื่นคำขอไม่แก้ไขหรือส่งเอกสารเพิ่มเติมต่อเจ้าหน้าที่ภายในเวลาที่กำหนด

(๒.๔) กำหนดระยะเวลาในการทำคำสั่งทางปกครอง ในกรณีที่ไม่มีกฎหมายหรือกฎหมายกำหนดระยะเวลาในการทำคำสั่งทางปกครองในเรื่องนั้นไว้

"การตราพระราชบัญญัติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ"

"พระมหากษัตริย์ทรงตราพระราชบัญญัติโดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ร่างพระราชบัญญัติจะเสนอได้ก็แต่โดยสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติร่วมกันจำนวนไม่น้อยกว่า ยี่สิบห้าคน หรือคณะรัฐมนตรี หรือสภาปฏิรูปแห่งชาติตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง แต่ร่างพระราชบัญญัติ เกี่ยวข้องกับการเงินจะเสนอได้ก็แต่โดยคณะรัฐมนตรี

ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินตามวรรคสอง หมายความว่าร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวกับการตั้งขึ้น ยกเลิก ลด เปลี่ยนแปลง แก้ไข ผ่อน หรือวางระเบียบการบังคับอันเกี่ยวกับภาษีหรืออากร การจัดสรร รับ รักษา หรือจ่ายเงินแผ่นดิน หรือการโอนงบประมาณรายจ่ายของแผ่นดิน การกู้เงิน การค้ำประกัน หรือการใช้จ่ายเงินกู้ หรือการดำเนินการที่ผูกพันทรัพย์สินของรัฐ หรือเงินตรา

ในกรณีเป็นที่สงสัยว่าร่างพระราชบัญญัติที่เสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นร่างพระราชบัญญัติ เกี่ยวข้องกับการเงินหรือไม่ ให้ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นผู้วินิจฉัย

ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติหรือสภาปฏิรูปชาตินั้น คณะรัฐมนตรีอาจขอรับไปพิจารณาก่อนสภานิติบัญญัติแห่งชาติจะรับหลักการก็ได้

การตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญให้กระทำโดยวิธีการที่บัญญัติไว้ในมาตรานี้ แต่การเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ให้กระทำโดยคณะรัฐมนตรีหรือผู้รักษาการตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น"

(บทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗, มาตรา ๑๔)

พิมพ์ที่ สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๕๖๑, ๐ ๒๒๔๔ ๑๗๔๑, ๐ ๒๘๓๑ ๙๔๗๑-๒, ๐ ๒๘๓๑ ๙๔๗๖